Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2-йил чиқиши. 20 июнь 1967 й. СЕШАНБА №142 (297) БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

САНЪАТ БАЙРАМИ

Илгари хабар қилганимиздек, эртага Тошкентда «Санъат куни» ўтказилади. Мухбиримиз Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари, ташкилий комитет раиси Р. Н. Бобожоновага мурожаат қилиб, бу санъат байрами қандай ўтиши тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Тошкентда «Санъат куни» биринчи марта ўтказилмоқда. Бизнинг кўп қиррали, воқеаларга бой ҳаётимиз ўзидан-ўзи мана шундай тадбирларни ўтказиб туришимизни талаб қилмоқда. Яқинда шаҳарда бадиий ҳаваскорларнинг санъат фестивали бўлиб ўтди. Бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг ўзига хос мусобақаси байрам тусини олди. Бу меҳнаткашларимиз санъатга ниҳоятда қизиқиб бораётганлигини, халқ талантларининг турли-туманлиги ва халқчиллигини кўрсатади.

Саҳна усталари билан бир қаторда ўн мингларча ҳаваскор артистлар, музикачилар, рассомлар етишиб чиқмоқда.

Меҳнаткашларнинг санъатга бўлган қизиқиши нақадар ошиб бораётганлигини яқинда бўлиб ўтган шаҳар фестивалида 20 мингдан ортиқ киши қатнашганлиги кўрсатиб турибди.

Халқ филармонияси, В. И. Ленин номли радио лампа заводи, «Коммунальник» клуби, Округ офицерлар уйи, техника ҳунар мактаби, Маданият уйлари, вино заводи клуби, 1-автокомбинат, Тошкент политехника институти, 3-таксомотор парки бадиий ҳаваскорлик тўгараклари энг яхши коллективлар деб ҳисобландилар.

Мен бадиий ҳаваскорларнинг эришган бу ютуқларида санъат усталарининг хизмати ҳам катта эканлигини таъкидлаб ўтмоқчиман.

Сизларга маълум бўлганидек, бу тадбирни амалга ошириш ишига ижодий союзлар, театр коллективлари, радио эшиттириш ва телевидение Давлат Комитетининг ижодий кучлари, фестивалда диплом ва мукофотлар билан тақдирланган бадиий ҳаваскорлик тўгараклари катнашадилар. Бу куни ижодий коллективлар корхоналарда ва шаҳар қурилишларида бўладилар. Жумладан, М. Горький номли театр артистлари Тошкент Кабель заводининг ишчилари билан учрашадилар.

Ўзбекистон Давлат филармониясининг коллективи Пайпоқ-трикотаж фабрикасида ва «Компрессор» заводида. Ўзбекистон Давлат эстрадаси коллективи Трактор-йиғув заводида бўлади. Бизнингча, бу тадбир санъатни унинг ҳаваскорлари ва шинавандалари билан янада яқинлаштиради. Бундай учрашувлар санъат усталарининг меҳнаткашлар олдидаги ижодий ҳисоботи, адабиёт ва санъат ходимлари, завод ва фабрикаларнинг меҳнаткашлари Совет давлатининг шонли юбилейини қандай ғалабалар билан кутиб олаётганликларини кўрсатувчи кўзгу бўлиб хизмат қилади.

Пировардида, бу биринчи байрамимиз шодхуррамлик билан, шу билан бирга ишчанлик билан ўтади ҳамда шаҳримизда бундай тадбирларни ўтказиш анъанага айланиб қолади, деб ишонч билдираман.

РАССОМ КЎРГАЗМАСИ

Тошкент Политехника институтининг клуби санъат ишқибозлари ва студентлар билан гавжум. Бу ерда институт архитектура факультетининг ўқитувчиси талантли рассом Чингиз Ахмаров асарлари кўргазмаси намойиш қилинмоқда.

Кўргазмадаги Самарқанд шаҳридаги Улуғбек музейи биноси ва унинг пештоқларига ишланган ранг-баранг безаклар диққатга сазовордир.

Булар билан бирга рассомнинг бир қатор ишлари қўйилган. Ўзбек шоири ва драматурги Мақсуд Шайхзоданинг «Мирзо Улуғбек» фожиасига ва «Улуғбек юлдузи» фильмига ишлаган иллюстрацияси, либослар эскизи намуналари шулар жумласидан.

Алишер Навоий образи ва унинг ижодиёти халқ рассомини бир неча йиллардан бери қизиқтириб келади. У шоир образи ва унинг лирикасига бағишлаб талай асарлар ижод этган.

Тошкентда Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институтининг янги биноси бунёд этилаётир. Бинонинг ички ва ташқи томонлари Шарқ ва ўзбек миллий меъморчилигининг энг гўзал намуналари ва нақшлари билан безатилиши керак. Бу ишларга Чингиз Ахмаров таклиф қилинган. У институт биносининг ички ва ташқи безаклари учун қатор манзарали расмлар чизган. Уларда ўзбек мутафаккир олимларнинг образлари талқин этилган.

Ўзбекистон халқ рассоми, Давлат мукофоти лауреати Чингиз Ахмаровнинг бу ижодий виставкаси 1960—1967 йиллар мобайнида ижод қилинган асарлардан ташкил топган.

ЯНГИ МАГАЗИН ВА ОШХОНА

Киров районида аҳолига ёз меваларини кўплаб етказиб бериш учун ўнлаб сабзавот дўконлари ишга туширилди. Бундай дўконлар Энгельс ва Ж. Обидова кўчаларида ҳам ўрнатилди.

Ж. Обидова кўчасида «Ташхозкульторг»га қарашли хўжалик моллари билан савдо қилувчи 6-магазин ишга туширилди.

Свердловск, Воронеж ва челябинсклик бинокорлар учун Энгельс кўчасида ўзбек таомлари билан савдо қилувчи ошхона ва чойхона ишга туширилди.

Илғор автоматчи, коммунистик меҳнат зарбдори Дилором Қосимова Тошкент пиллакашлик фабрикаси пилла ўраш цехининг пешқадам ишчисидир. У шу корхонада 6 йилдан буён ҳалол меҳнат қилиб коллектив обрўсини қозонган. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига Дилором Қосимова йиллик топшириғини 11 ойда бажариш учун меҳнат қилаяпти.

Суратда: Д. Қосимова.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

БИРИНЧИ СИНОВ

Височовольт турар-жой массиви билан бир қаторда бунёд этилаётган Черданцев массивида ҳам қурилиш ишлари тез суръатлар билан олиб борилмоқда.

Бундан бир неча ой муқаддам тут кўчат, кўримсиз пастак уйлар билан қопланган бу жойда ҳозир янги кварталлар, сарв дарахти каби кўкка бўй чўзган йирик панелли, замонавий бинолар қад кўтариб турибди. Бу биноларнинг дастлабки саккизтасини «Главташкентстрой» нинг 4-қурилиш трестига қарашли 18-қурилиш бошқармаси коллективи 1 май байрами арафасида ўз эгаларига топширганди.

Ҳозир бу биноларда Куйбишев районининг зилзиладан зарар кўрган юзлаб оилалари истиқомат қилаётир. Шу кунларда массив қурувчилари яна тўртта уйда охирги пардозлаш ишларини олиб бораптилар. Беш қаватли 32 квартирали бино шу ой охирида фойдаланишга топширилади. Бинонинг биринчи қаватида дорихона ва маиший хизмат кўрсатиш комбинати бўлади. Бу ердаги пардозлаш ишларини Қўйлиқдаги уйсозлик комбинати қошида ташкил этилган 2-пардозлаш ишлари бошқармасининг Андижон ёшларидан иборат янги бригадаси ниҳоясига етказмоқда. Шу йилнинг апрель ойидан янги бригадага уюшган бу навқиронлар — Горький шаҳрида бўёқчилик бўйича олти ойлик курсни битириб келганлар.

— Бу бино бригадамиз қўлдан чиқарадиган биринчи объектдир.— дейди бригадир Вячеслав Бурлин. — Бу — касбимизга биринчи имтиҳон. Шунинг учун бинони «аъло» баҳога топширишга ҳаракат қиламиз.

Мастер Асия Гайфутдинова бригададаги ёшларнинг зийраклиги, ғайратчанлиги тўғрисида гапирди. У қурилишда жонбозлик кўрсатаётган Қаҳрамон Тўйчиев, Камолиддин Мамасаидов ва Ғафуржон Ваҳобовлар каби бинокорлар номини ғурур билан тилга олди.

Бригада коллективи кундан-кунга иш суръатини ошириб, бутун имкониятларини пардоз ишларини сифатли бажаришга қаратмоқда.

Бу ижодий изланиш — шижоаткор ёшларнинг биринчи синовдан муваффақиятли ўтишига муҳим гаров бўлади.

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

Ленин район партия-совет активининг ёшларни жанговарлик руҳида тарбиялашга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда район партия комитетининг секретари ўртоқ Б. Ҳалилов доклад қилди.

Йиғилишда райондаги корхона, муассаса ва ўқув юртларининг раҳбарлари, комсомол ташкилотчилари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари қатнашдилар. Индустриал техникум партия бюросининг секретари И. Савченко, Крупская номли пионерлар саройининг директори А. Добринченко, 1-вагон депоси партия бюросининг секретари А. Рихсиев ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, район ёшларини жанговар-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги тажрибалар юзасидан фикрлашдилар.

Шаҳарни ривожлантиришнинг бош плани:

ПРОБЛЕМА ВА ТАКЛИФЛАР

ЭЛЕКТРОНИКА ВА ЛОЙИҲАЧИ

Лойиҳалашда электрон ҳисоблаш техникасидан фойдаланиш тўғрисида «Узгоспроект» республика лойиҳалаш институтининг директори И. ИСРОИЛОВ ҳикоя қилади

XX асрда электрон-ҳисоблаш машиналари пайдо бўлди ва фан ҳамда техниканинг кўпгина соҳаларига катта ўзгартишлар киритди.

Ҳозирги даврда қурилиш ишлаб чиқаришининг даражаси кўламининг кенглиги, иншоотларининг тез тикланиши, юксак даражада индустрлаштирилгани билан характерланади. Бу эса лойиҳаларни қисқа муддатда ва сифатли тайёрлашни талаб қилади. Лойиҳалаш соҳасида ҳаёт тақозо этаётган бу талабларни электрон-ҳисоблаш машиналарисиз бажариш қийиндир. Қудратли ҳисоблаш машиналари лойиҳачига мураккаб техник вазифаларни янгича ҳал этиш имконини беради.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизда, шунингдек чет элларда қурилишни лойиҳалашда энг мураккаб ва кўп меҳнат талаб қиладиган вазифаларни ҳал этиш учун математик методлар ва электрон-ҳисоблаш машиналарини қўлланиш юзасидан фаол иш олиб борилмоқда. Шу туфайли ҳисоблаш математикаси, қурилиш механикаси, эгилувчанлик назариясининг синовдан ўтган методлари қайта кўриб чиқилмоқда.

Жуда кўп вазифаларни электрон ҳисоблаш машинасида ҳал этиш лойиҳалаш соҳасида иншоотлар ва конструкцияларни автоматлаштиришни таъминловчи программани ишлаб чиқиш соҳасидагина эмас, балки ҳажмли лойиҳалашни ҳал этишдан тортиб, ишчи чертёжларини автоматик бажаришга қадар оптимал лойиҳалашни автоматлаштириш системасини барпо этишда ҳам янги имкониятлар очиб беради.

Лекин шуни кўзда тутиш керакки, ЭҲМда мураккаб вазифаларни ҳал этиш учун программа тузишга кўп вақт сарфланади ва ҳажми юз минглаб амалдан иборат бўлсагина, программадан жуда кўп объектларни лойиҳалашда ҳисоблаш учун типовой программа сифатида фойдаланилсагина сарфланган вақтни оқлайди. Буни «Узгоспроект»да «Урал-3» электрон-ҳисоблаш машинасидан фойдаланиш практикаси тасдиқламоқда.

Иш тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, тайёр программа бўйича ҳисоблашнинг дастлабки маълумотларини тайёрлаш, программалаш соҳасида ҳам, конструкция ёки электрон машиналардан фойдаланиш соҳасида ҳам махсус билим талаб қилмайди. Бу вазифани бизда оддий ҳисобловчи инженерлар ва операторлар бажаришмоқдаки, натижада юксак малакали инженерлар ҳисоб ишларини қўлда бажаришга илгаригидек кўп вақт сарфламайдиган бўлдилар.

Ҳозир тўпланган озгина тажрибага ҳам асосланиб шуни айтиш мумкинки, электрон-ҳисоблаш машиналари қурилишни лойиҳалаш соҳасида мислсиз имкониятлар очиб беради. Ҳисоблаш техникасини қўлланиш ҳисоб-китоб ишларига кетадиган меҳнатни камайтиради ва лойиҳалашни арзонлаштиради. Бироқ замонавий ҳисоблаш машиналаридан фойдаланишнинг энг катта самараси энг яхши вариантларни асослироқ равишда танлаб олиш, ҳисоблашнинг аниқроқ методларидан фойдаланиб конструкциялар вазнини енгиллатиш йўли билан лойиҳалаш сифатини ошириш, бинобарин материалларини тежаш ва қурилишни арзонлатиш эканлигини ҳамма ҳам тушунавермайди.

Лойиҳалаш муддатини тезлатиш ҳисобига ҳам катта тежамга эришилади. Инженер-техник ҳисобларнинг кўпчилиги лойиҳалаш ташкилотлари шароитида биринкетин бажарилади, яъни инженерларнинг катта бир группаси томонидан баравари га бажарилмайди. Шу сабабли лойиҳалашда кўпроқ вақт ҳисоблаш ишларига кетади. Электрон-ҳисоблаш техникаси қўлланилса, ҳисобларни тез бажариш ва шу йўл билан лойиҳалаш муддатини кескин камайтириш мумкин.

Оддий ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, қурилиш конструкцияларининг мураккаб ҳисоблари электрон машинада бажарилса, ҳар соатда 1,5 минг сўмга яқин маблағ тежаб қолинади.

Рама каркаслари статик ҳисобларини ҳал этишда ЭҲМ қўлланилганда қўлда ҳисоблашдагига нисбатан 80 баравар кам, динамик ҳисобларни ечишда эса 100 баравар кам вақт сарфланди.

Ҳисобларни чиқаришда электрон-ҳисоблаш машинадан фойдаланиш меҳнатни қанчалик тежаб қолишини кўрсатувчи яна бир мисол келтираман.

Сейсмик районларда иншоотлар лойиҳасини тузганда амалдаги нормаларга мувофиқ горизонтал сейсмик кучлар аҳамиятини аниқлаш учун конструкция ўз тебранишининг маълум частотаси ва формасини аниқлаган ҳолда динамик ҳисоблаш талаб қилинади. «Узгоспроект» институтида бу ҳисобларни ишлаб чиқилган программага мувофиқ «Урал-3» машинаси бажармоқда. Мана бунинг самараси: иш ҳажми тахминан 100—150 баравар камайди.

Институтда шу программа бўйича баландлиги 12 қаватгача бўлган бинолар рама каркаслари ҳисоблари чиқарилмоқда. Бу ишга машина вақти ҳисобида 20 минут кетади. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, ана шу вақт мобайнида динамик ва статистик ҳисоблаш, шунингдек каркас элементларида кучланишнинг тақсимланиши программага мувофиқ автоматик равишда бажарилади. Дастлабки ахборотни тайёрлаш учун бир инженер бир соатдан тўрт соатгача вақтини сарфлайди. Ҳозирги вақтда кўп меҳнат талаб қиладиган ва мураккаб инженер-техник ҳисоблаш ишларини механизациялаш юзасидан иш олиб борилмоқда. Шу мақсадда алгоритмлар ишлаб чиқилмоқда, математик методлар ўрганилмоқда ва программалар тузилмоқда.

Шуни айтиш керакки, «Узгоспроект»да каркас ҳисобларининг ҳаммаси, шу жумладан сейсмик зонадаги қурилишларда ҳам каркас иншоотлари ҳисоблари электрон машинаси зиммасига юклатилган. Каркасли биноларни ҳисобини қилишда ишнинг қуйидаги босқичлари автоматлаштирилган: тенгламаларнинг динамик системалари тузилади; бинонинг тебраниши олий формасини ҳисобга олган ҳолда сейсмик кучлар аниқланади; ҳар қандай нагрузканинг статик ҳисоблари аниқланади.

Шунингдек, Ўзбекистоннинг бир қанча шаҳарларини сув билан таъминлаш лойиҳалаштирилаётганда ҳалқасимон тармоқларнинг гидравлик ҳисоблари «Урал-3» машинасида бажарилмоқда. Ҳисоблаш маркази шаҳар аҳолисини энг қулай жойлаштиришнинг оптимал вариантини танлашга имкон берадиган программани ишлаб чиқди. Ҳозирги вақтда институт мутахассислари эгилувчан асосга ўрнатилган тўсинлар ҳисобини, подвалли ва подвалсиз бинолар учун лентасимон пойдевор ҳисоблари, темир-бетон элементларни туташуви ҳисоблари, иншоотларнинг динамик таъсир ва барқарорлиги ҳисоблари каби лойиҳалашнинг турларини механизациялаш юзасидан иш олиб бормоқда.

Кўриниб турибдики, «Узгоспроект» лойиҳалаш институтида шу йилнинг бошида ўрнатилган «Урал-3» электрон ҳисоблаш машинаси қисқа вақт ичида ҳамма лойиҳачиларга ёқиб қолди.

«Ташгипрогор», «Ташгипротранс», «Гипроторг», шунингдек бошқа республикалардаги кўпгина лойиҳалаш институтлари лойиҳачилар меҳнатини енгиллатиш имкониятларидан бажонидил фойдаланмоқдалар, мураккаб ҳисоб-китобларни бажариш ва лойиҳа ишларини тўғри ҳал этиш мақсадида институтимиздаги ҳисоблаш техникасидан фойдаланмоқдалар.

Юқорида айтилганлардан маълумки, лойиҳалашда электрон-ҳисоблаш машиналаридан фойдаланиш малакали инженерларнинг меҳнатини тежашда катта резервларни очиб беради, лойиҳалаш муддатини қисқартади, лойиҳа сифатини оширади ва тикланадиган бинолар таннархини камайтиради.

Лойиҳалаш ташкилотлари кундалик ишларида электрон-ҳисоблаш техникасидан фойдаланишни ўзларининг асосий вазифалари, деб билмоқлари керак

Суратда: «Узгоспроект»да ўрнатилган электрон-ҳисоблаш машинаси.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

БМТ Бош Ассамблеясининг фавқулодда сессиясида

НЬЮ-ЙОРК, 19 ИЮНЬ. (ТАСС). БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СОВЕТ ИТТИФОҚИ ТАШАББУСИ БИЛАН ЧАҚИРИЛГАН ФАВҚУЛОДДА МАХСУС СЕССИЯСИ БУГУН ЎЗ ИШИНИ БОШЛАДИ. СЕССИЯ ИСРОИЛ ҚЎШИНЛАРИНИ ЯРАШ ЛИНИЯСИНИНГ НАРИГИ ТОМОНИГА ДАРҲОЛ ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШ ВА АРАБ ДАВЛАТЛАРИГА ҚАРШИ ИСРОИЛ АГРЕССИЯСИНИНГ ОҚИБАТЛАРИНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДАГИ МАСАЛАНИ МУҲОКАМА ҚИЛМОҚДА.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ БОШЛИҒИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ А. Н. КОСИГИН ШУ МАСАЛА ЮЗАСИДАН МУНОЗАРАДА БИРИНЧИ БЎЛИБ НУТҚ СЎЗЛАДИ.

СССР ПАРЛАМЕНТ ГРУППАСИНИНГ МУРОЖААТИ

СССР парламент группасининг комитети миллий парламент группаларига ва парламентлараро иттифоққа мурожаат қилиб, уларни Исроил агрессорларига қарши норозилик билдиришга ва агрессорнинг қўққисдан қилган жиноий ҳужуми самараларидан фойдалана олишига ҳамда жазосиз қолишига йўл қўймасликка даъват этди.

СССР парламент группаси бошқа мамлакатларнинг парламент группаларини ва парламентлараро иттифоқни Бирлашган Араб Республикаси, Сурия ва Иордания территорияларининг бир қисмини ҳали ҳам оккупация қилиб турган Исроил агрессорларини қоралашга ва Исроил ўзининг ҳамма қўшинларини мазкур давлатлар территорияларидан яраш линиясининг нариги томонига дарҳол ва ҳеч қандай шартларсиз олиб чиқиб кетсин, деб талаб қилишга чақиради.

233 миллион совет халқининг вакиллари бўлмиш СССР Олий Советининг барча депутатларини ўз составида бирлаштирган СССР парламент группаси Исроилнинг агрессив ҳаракатларидан халқларнинг ёппасига дарғазаб бўлаётганлигига қўшилиб, дейилади мурожаатда, бу ҳаракатларни қатъиян қоралайди ва ўз территорияларининг бутунлиги ҳамда ўз давлатларининг мустақиллиги учун курашаётган араб халқлари билан астойдил бирдам эканлигини ва уларни қўллаб-қувватлаётганлигини билдиради. СССР парламент группаси Совет ҳукуматининг агрессорни жиловлаб қўйишга ва араб халқларининг суверен ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган сиёсий йўли ва амалий фаолиятини тамомила маъқуллайди. (ТАСС).

ИСРОИЛ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯСИНИ БУЗМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сурия билан БАР Хавфсизлик Кенгаши раиси номига юборган мактубларида кенгашнинг 14 июнда қабул қилган резолюциясини қўпол равишда бузишда Исроилни айблаганлар. Бу резолюция томонларни уруш ҳаракатлари доирасига тушиб қолган районлардаги аҳволнинг хавфсизлигини Женева конвенциясига мувофиқ таъминлашга мажбур этади ва манфаатдор ҳукуматларга ҳарбий асирлар билан муомала қилишда инсонпарварлик принципларига амал қилишни ва граждан аҳолисини ҳимоя этишни тавсия қилади. Бу мактублар кеча эълон қилинди.

Суриянинг БМТдаги доимий вакили Жорж Томе хабар қиладики, Исроил қўшинлари босиб олган Сурия районларида Исроил маъмурлари ҳарбий хизматга ярокли 40 мингдан ортиқ ёш суриялкларни ушлаб, номаълум томонга жўнатганлар. Буларнинг ҳаммаси Сурия гражданлари бўлиб, бир вақтлар армияда хизмат қилишган.

Томенинг сўзларига кўра, Алқунайтрада исроилликлар еттита санитарни ўлдириб, суриялик ҳарбий асирларни гўр қазишга мажбур этганлар, сўнгра уларни отиб ташлаганлар ва мурдаларини шу гўрларга кўмганлар.

Исроилликлар босиб олган районлардаги бутун чорвани ҳайдаб олиб кетганлар.

БАРнинг БМТ даги доимий вакили Муҳаммад Алкуний қайд этадики, Исроил қўшинлари Рафаҳ билан Алаширни босиб олганларидан сўнг шу икки шаҳардаги ярадорлар билан тўлиб-тошган касалхоналарни, шунингдек Ғози ва Синай ярим ороли районидаги граждан аҳолини қаттиқ тўпга тутганлар.

Исроил маъмурлари Хавфсизлик Кенгашининг ўт очишни тўхтатиш тўғрисида чиқарган резолюциясига қарамай, халқаро Қизил Крестнинг Синай чўлида озиқ-овқатсиз ва сувсиз жазирама офтобда ўлаётган неча юзлаб ярадорларга ёрдам кўрсатиш мақсадида қилган ҳар қандай уринишига тўсқинлик қилмоқдалар.

АДОЛАТ ҚАРОР ТОПИШИ ЗАРУР

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Америкада чиқадиган «Уоркер» газетаси редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: энг оддий адолат талабларига кўра, Исроил ўзи босиб олган Араб территорияларидан чиқиб кетиши ва Исроил ҳукумати уруш қурбонларига компенсация тўлаши лозим.

Газета ёзадики, Жонсон ҳукумати «Хавфсизлик Кенгашида Совет Иттифоқи таклиф қилган ва Исроилни қораловчи ҳамда босиб олинган Араб территорияларини қайтариб беришни талаб қилувчи резолюциянинг қабул қилинишига тўсқинлик қилиб, Араб давлатларига қарши амалга оширалаётган жиноятларда актив қатнашаётганлигига иқрор бўлмоқда».

«Президент Жонсоннинг Яқин Шарқдаги барча мамлакатларнинг территориал бутунлигини ва сиёсий мустақиллигини ҳимоя қилиш тўғрисидаги риёкорлик билан берган ваъдалари, — деб таъкидлайди «Уоркер» газетаси, — АҚШнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қатти-ҳаракатлари билан фош қилинмоқда. АҚШнинг БМТдаги бундай ҳаракатларидан мақсади Исроил ҳукмрон доираларига ўзлари қўлга киритган ғалабаларни гарантиялаб беришдан иборатдир».

МАЗМУНЛИ СЕМИНАР

Киров район партия комитетида саноат ва қурилиш ташкилотлари ходимларининг ишлаб чиқаришни планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтишга тайёргарликнинг боришига бағишланган семинари бўлиб ўтди.

Семинарда Давлат банки республика бўлимининг бошлиғи ўртоқ И. Сенчук саноат ва қурилишни планлаштириш ва моддий рағбатлантириш янги системасининг баъзи форма ҳамда методлари тўғрисида гапириб берди. Семинарда қатнашган қурилиш ҳамда саноат корхоналарининг бош бухгалтерлари, план ва таъминот бўлимларининг бошлиқлари янгича ишлаш шароитига тайёргарлик юзасидан кўп нарсаларни билиб олдилар.

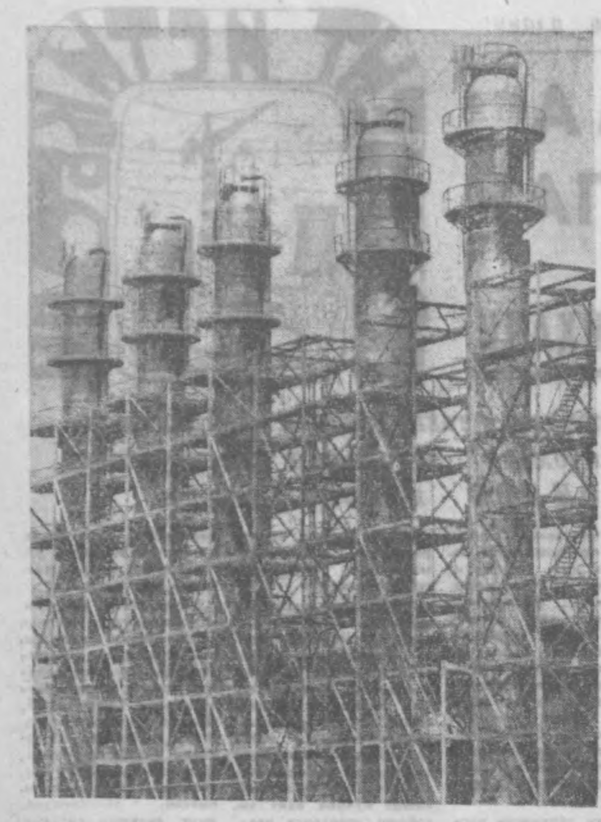

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ. Фарғона азот ўғитлари заводининг қурилаётган 2-навбат қурилишида қурувчилар кучсиз азот кислоталари ишлаб чиқарадиган цехлардан бирини фойдаланишга топшириш мажбуриятини олганлар. Иш яхши йўлга қўйилди. Беш ойлик план 110 процент бажарилди.

Суратда: кучсиз азот кислоталари цехини тиклаш пайти.

Г. БОЙКО фотоси, (ЎзТАГ).

ОТА ИЗИДАН

— Тошкентдан келган бир аёлни пичоқлаб кетишибди,— деган гап тарқалди эрта тонгда. Бу мудҳиш хабар Ниёзбоши қишлоғидагина эмас, Янгийўл бўйлаб ёйилди. Қишлоқдагиларнинг бирлари — аҳволи оғир эмиш,— дейишса, бошқалари,— пичоқ юрагига тегмаганмиш, дўхтирлар соғайиб кетади, дейишибди,— дер эдилар. Яна бировлар эса — исқирт Кўршермат газандаларидан кутилмадик-да, деб нафратланишар эди.

... Ниёзбошига келиб мазлумаларни озодлик сари етаклаганн бел боғлаган аёл Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг инструктори, соғлиқни сақлаш министрлигининг боғча-яслилар бўйича методисти Фотима Шарипова эди. 24 ёшли Фотима опа Ниёзбоши қишлоғида ўлим талвасасидаги Кўршермат йигитлари қонли пичоғининг тиғига дуч келиб, икки жойидан жароҳатлангач, касалхонада уч ой даволанди ва яна ҳақиқат сари дадил қадам ташлашда давом этди.

— Мен отам изидан боришга аҳд қилганман,— деб ҳикоя қиладн у билан суҳбатда бўлсангиз.

Дарҳақиқат, бу гапнинг жони бор.

...1927 йил. Бошқирдистонда ҳам эндигина оёққа тураётган ёш Совет ҳокимиятига тиш-тирноғи билан қарши бўлган маҳаллий бойлар ва руҳонийлар илғор ғояли кишиларни зимдан йўқ қилар, озодлик сари интилган аёллар қонини тўкар эдилар. Фотиманинг отаси коммунист Шариф ака Баширов пайнга тушганлар ҳам кўп бўлган. Ёвуз душманлар эрининг қаердалигини айтмагани учун Фотиманинг онаси Мойсарвар опани, кейинчалик Шариф аканинг ўзини ваҳшийларча ўлдирдилар.

Ёш қиз Фотима эса оилада ягона қолгач шаҳардаги кекса коммунистларнинг болалари учун очилган интернат қучоғига олинди. Янги тарбиячилар паноҳида ўқиди, илм ўрганди.

Фотима эл бахт-саодати деб, халоқ бўлган отаси ва онаси йўлидан боришга, улар ишларини давом эттиришга аҳд қилди. 1928 йилда комсомол топшириғи билан Ўзбекистоннинг энг кўҳна шаҳри Қўқоннинг Катта қайнар қишлоғига юборилди. У бу қишлоқда фарзандлар учун ясли-боғчалар очиб, коллектив хўжалик тузиш, хотин-қизларни озодлик сари етаклашда фаол қатнашди.

1935 йилда Қўқон шаҳар комсомол ячейкаси илм олиши Фотимани Тошкентга ясли мудирлари тайёрлаш курсига ўқишга юборди. Бу курсни муваффақиятли тугатгач, Ф. Шарипова Соғлиқни сақлаш министрлигида ўз мутахассислиги бўйича методист бўлиб ишлади.

Тошкент шаҳар маориф бўлимининг тавсияси билан 1940 йилдан бошлаб Фотима опа педагоглик касбига ўтди ва дастлаб ҳозирги Чилонзор районидаги янги ташкил этилган 26-мактабда ишлади. Ёш авлодга коммунистик руҳда таълим берди. 76-мактаб бошланғич синфлар ўқитувчиси бўлиб хизмат қилди.

Дилфуза Ғуломова, Ақида Фозилова, Шавкат Нуриддинов каби шифокорлар Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири Тоҳир Дадашев, Андижон Давлат педагогика институтининг доценти Жалил Ҳакимов, шу мактаб ўқитувчилари Турғуной Акбарова, Ақида Рихсиеваларнинг қўлига илк бор қалам тутқазиб, алифбени ўргатган ҳам Фотима опа Шариповадир.

Меҳнатсевар муаллима ҳар бир дарсининг самарали ўтиши учун курашиб, ўзи раҳбар бўлган IV синфда уч йилдан буён юз процент ўзлаштиришга эришмоқда. Унинг маҳалла аҳолиси, ўқувчиларнинг ота-оналари билан иш олиб бориши, мактаб, жамоат ишларидаги активлигини айтмайсизми.

Октябрь қуёшидан баҳра олиб, актив жамоатчи бўлиб етишган Фотима опанинг ҳаёт йўли миллионлаб совет хотин-қизларининг ҳаёт йўли каби порлоқ ва чароғондир.

К. МАЛИКОВ.

ҚОЛОҚЛИККА ЙЎЛ ЙЎҚ!

ЗАВОД ПЛАНЁРКАСИ

Соат 9. Директор Федор Васильевич Вишевский ўз ўрнида иш билан машғул. Семён Семёнович Перлов ҳам кечаги ўрнида ўтирибди. Бу киши завод партия бюросининг секретари. Кечаги суҳбатимизда завод коллективи эришган ютуқлар билан қизиққан эдик. Семён Семёнович афсусланди. Афсуснинг боиси — Октябрь районида жойлашган 10-автомобиль ремонти заводида май ойи ишлаб чиқариш планининг бажарилмаганида эди.

Ойлик планнинг бажарилмаслик сабабини билмоқчи бўлдик.

— Марҳамат, ўтиринг. Ҳозир планёрка бўлади, ҳаммасини эшитасиз.

Директор хонасига завод маъмурияти, цех бошлиқлари, ишлаб чиқариш, техника контроли, таъминот каби бўлимларининг бошлиқларидан иборат 20 киши тўпланди. Ҳозир кечаги меҳнат кунининг натижалари ва бугунги режалар ҳақида қисқа маълумотлар, конкрет кўрсатмалар бўлади, деган фикрларимиз ўринсиз бўлиб чиқди. Ҳар ким ўзича ўртага тартибсиз саволлар ташларди. Директор айрим саволларни коллектив ўртасида, тегишли кишилар билан ҳал қилаётганида бошқалар ўзаро суҳбатда.

Заводнинг кўпчилик ишлаб чиқариш участкаларида эҳтиёт қисмлар ва ишлаб чиқариш воситалари етишмаётганлигининг гувоҳи бўлдик, холос.

— Торпедо йўқ. Қаердан гайка топиб ишлатишга бошимиз қотиб қолди. Бизда челак йўқ. 6х12 больт керак...

— Кислород йўқлигидан кеча куннинг иккинчи ярмини бекор ўтказдик, бугун ҳам шундай,— дейди кабина цехининг бошлиғи Шура Кизинчук.

— Фрезерлик ишларимиз ёмон аҳволда,— дейди ишлаб чиқариш бўлими бошлиғи Г. А. Сироткин.

— Бизга сим керак, цемент йўқлигидан қурувчилар ўйнаб юришибди, фанерани қаердан оламиз? Кеча трубка бўлади деган эдингиз? Бугун ҳам трубка бўлмайдими?

— Ҳа.

— Бизга 28, 34, 36, 110 ва олти қиррали металл керак, деган ўнлаб саволлар ёғилиб кетсада, уларнинг кўпи жавобсиз қолди. Натижасиз планёрка ярим соат давом этди. Бошлиқлар ишга тарқагиси келмасди. Чунки, улар ҳам ўз ишчиларига нима дейишади. Ҳолва деган билан оғиз чучимаганидек, бўлармиш деган билан иш битмайдида.

НОХУШ ХАБАР

Планёрка тугаши билан энергетиклардан бири секин директор ёнига келди:

— Трансформатор куйибди.

— Қанақа трансформатор?

— Энг каттаси-да.

— Нега куйди, энди?

Шу зайл савол-жавоблардан сўнг хонадан чиқдик. Орадан бир ярим соат ўтгач завод цехларини айландик. Улкан механика цехи. Цех чеккасида фонтанча. Унинг ёнида икки ишчи стол теннисн ўйнамоқда. Ҳамма иш кийимида, 20 нафар йигит чекишиб, томоша қилишяпти. На илож, ток йўқ.

Илгари ишлаб чиқариш масаллиги етишмаса, бугун трансформатор куйди. Электрсиз иш битадими? Цехлардаги қатор станоклар, ундаги ишчилар бу нохуш хабардан бекор туриб қолишди.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АҲВОЛИ

Заводда ишлаб чиқаришнинг аҳволи яхши эмас. Бу ҳақда завод партия бюроси секретарининг хонасида бўлган суҳбатда ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи Георгий Александрович Сироткин куйиб-пишиб гапирди.

— Завод Ўзбекистон автомобиллар ремонти бирлашмасига қарайди. Унинг асосий механика, автомобиль, автобус цехларидан ташқари, бош механика, бош энергетика, капитал қурилиш бўлими ва асбобсозлик цехи мавжуддир. Корхонада ГАЗ-52, ГАЗ-93, ГАЗ-63, 53-Ф, ПАЗ-651 маркали автомобиллар, ЗИЛ-150, ЗИЛ-158 агрегатларининг олдинги ва орқа кўприклари, руль бошқариш, кардон валлари ремонт қилинади.

— Заводнинг беш йиллик тарихида иккинчи марта ойлик план бажарилмай қолди. 1963 йилда шундай бўлган эди,— дейди ўртоқ Сироткин.

— Бунинг асосий сабаби нима?

— Биринчи сабаб, ишлаб чиқариш материаллари ва эҳтиёт қисмлар билан ўз вақтида таъминланиб турилмаслигида бўлса, иккинчидан, ремонт фондининг етишмаслигидадир.

Корхонамиз юбилей йилида 3250 та автомобилни ремонтдан чиқариши керак. Май ойида план бўйича жойлардан 255 та ўрнига 217 та ремонт қилинадиган автомашина келди. 38 та ремонт талаб автомашина келмаганлиги ремонт фондининг тўлмаганлигидир. Бунинг ўрнини тўлдириш учун ўзимиздаги запас қисмлардан 14 та машина йиғдик. Шунда ҳам план бажарилмади.

— Коэффициент алмашинувига мувофиқ бир ойда 12 та кабина ва 8 та рама ишлатишимиз лозим эди. Эҳтиёт қисмлар етишмаслигидан ўтган ойда лимитдан 53 та кабина ва 32 та рама олиб ишлатдик. Апрель ойи ишлаб чиқариш плани 106,35 процент бажарилган бўлса, май ойида план 91,8 процент бажарилди, холос.

— Республикамиз областларидаги автобазалар ремонт фонди юбориб туришлари керак,— дейди корхона бош инженери Виктор Васильевич Рубанов. Улар фойдаланиш муддати ўтиб кетган, шалағи чиққан машиналарни бизга кўндаланг қиладилар. Рад этсак республика Автомобиль ремонти бирлашмасига арз қилиб чиқишади. У ердан ремонтга қабул қилинсин, деб ёзиб беришади. Натижада эҳтиёт қисмлар ортиқча сарфланади. Бунинг устига январь ойидан буён эҳтиёт қисмлар олингани йўқ.

Ҳаёт шуни кўрсатмоқдаки, дейишади Г. А. Сироткин ва С. С. Перлов ўртоқлар,— республикамизда автомашиналар ремонти учун эҳтиёт қисмлар ва деталлар ишлаб чиқарадиган завод қуриш пайти келди.

ОҒИЗДАГИНИ ОЛИБ КЕТДИ

Корхона бош инженери Виктор Васильевич Рубанов коридор бўйлаб елиб-югуриб кетаётир. Вақти зиқлигидан ишчилар билан йўл-йўлакай гаплашяпти. Уни партия ташкилоти секретари хонасига таклиф этдик. Аммо, саволимиз оғзимизда қолган эди.

— Семён Семёнович!— дея шошилиб мурожаат қилди бош инженер партбюро секретарига.

— Ўзи тинчликми?

— Қаёқда дейсиз. Кабина цехидан кечаси битта моторни уриб кетишибди шоввозлар.

— Нима деяпсиз, Виктор Васильевич! Қандай қилиб?

— Қандай қилиб бўлар эди, турган жойидан-да. Милиция бўлимига шошилинч хабар қилсангиз, дея чиқиб кетди бош инженер.

— Бундай воқеа биринчи бор содир бўлаётгани йўқ,— деди Семён Семёнович. Ҳа, илгарилари ҳам...

Халқ контроли группасининг раисини излаб асбобсозлик участкасига тушдик. Ток йўқ. Йигитлар бекор ўтиришибди. Группа раиси, мастер М. Перязевнинг қаёқдалигини ҳеч ким билмади. Бошқа куни келганимизда участкадагилар уни планёркада, дейишди. Планёркадагилар унинг қатнашмаганини айтишди.

Завод партия бюросининг секретарь ўринбосари ўртоқ Ф. Каримовга халқ контролёрлари қандай ишлар олиб боришяпти? — деб мурожаат қилдик.

Завод халқ контроли группасининг собиқ раиси ўртоқ Каримов группада 17 халқ назоратчиси борлиги, иқтисод қилиш ва тежамкорлик комиссияси тузилганлиги, улар олиб бораётган ишларга иккинчи квартал тугагач, якун ясалишидан бошқа ҳеч нарса дея олмади.

Корхона директори Федор Васильевич Вишевский май ойи ишлаб чиқариш планининг бажарилмаганлигига асосий сабаб — ремонт фонди етарли эмаслигида эканлигини таъкидлади.— Шу сабабли ҳамон ишимиз оқсамоқда. Чунки, июнь ойининг биринчи декадасида пландаги 76 ўрнига жойлардан 70 та ремонт талаб машина келди, холос. Планни тўлдирамиз, деб ўзимиздаги кабиналарни ортиқча сарф қилиб юборяпмиз,— дейди директор.

— Бундай камчиликларга чек қўйилиши учун республика Автомобиллар бирлашмаси барча областлардаги автобазаларнинг бизга ремонт талаб машиналарни ўз вақтида етказиб беришларини таъминлаши керак.

ҲАМКОРЛИК ТЎХТАМАСА ДЕЙМИЗ

— Корхона республикамиз ва Иттифоқдаги саноат корхоналари билан ўзаро дўстона ҳамкорлик ўрнатиб, кўпгина заводларга эҳтиёт қисмлар буюртма берган. Лекин, бу буюртмалар ўз вақтида етиб келмаётганлиги ишимизга халал беряпти,— дейди таъминот бўлими бошлиғи Н. Г. Ольшанский.

Масалан, Тошкентдаги 1-мотор заводи, «Ташсельмаш» заводи, Москвадаги Лихачев номли автомобилсозлик заводи ва бошқа корхоналар ўз вақтида заказларимизни етказиб бермаётирлар.

Заводнинг куч-қуввати кун сайин ортмоқда. Унинг учта цехида бошланғич партия ташкилотлари тузилган. Бу корхонадаги партия аъзолари ва аъзоликка кандидатларнинг сони 76 кишига етган. Улар ишлаб чиқаришнинг жонкуярлари ҳисобланади. Маҳсулот ишлаб чиқариш плани бажарилмаган экан, иккинчи кварталдаги ишларга ҳам якун ясаладиган вақт узоқ эмас.

Ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида, аввало коммунистлар, ишлаб чиқариш бошлиқлари, халқ назоратчилари барча имкониятларни ишга солиб, камчиликларни бартараф этишлари керак. Ана шунда корхона коллективи илгаригидек юбилей йилида ҳам илғорликни ўз қўлида сақлаб қолади.

Бартараф этилмайдиган камчилик йўқ. Ишни оқилона ташкил этилсагина бунга эришиш мумкин.

А. ОБИДХЎЖАЕВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

ОКТЯБРЬ МЕҲНАТ ФОНДИГА

БАРНАУЛ. Олтой саноат корхоналари Октябрь меҳнат фондига ҳозирдаёқ 30 миллион сўм қўшдилар. Беш ойлик топшириқдан ташқари ўнлаб ўрмаловчи трактор ва кучли механизм пресслар, тракторларга ҳамда қишлоқ хўжалик машиналарига 900 минг сўмлик запас қисмлар, 1 миллион квадрат метрдан кўпроқ автомобиль корди ва кўпгина бошқа маҳсулот тайёрланди. Юбилей йилида қишлоқ меҳнатчилари ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш ярим йиллик планини муддатидан олдин бажардилар.

ВОЛГОГРАД. Волгоград Алюминий заводининг ишчилари ва мутахассислари Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятларини муддатидан олдин бажардилар. Улар пландан ташқари бир неча юз тонна алюминий ишлаб чиқардилар. Волгоградликлар қолган вақт ичида истеъмолчиларга пландан ташқари яна кўп миқдорда металл жўнатиш ниятидадирлар. (ТАСС).

Коммунистик меҳнат зарбдори Н. Гатауллин пойтахтимиздаги Экскаватор ремонти заводи 1-йиғув-механика цехининг пешқадам ишчиси. Бу меҳнаткаш йигит шу корхонада 16 йилдан буён узлуксиз ишлаб келади.

СУРАТДА: слесарь Н. Гатауллин.

М. Нуриддинов фотоси.

Тошкент химия-фармацевтика заводининг илғор ишчилари Улуғ Октябрининг 50 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб смена нормаларини 130—140 процентдан адо этмоқдалар.

Суратда: (чапдан ўнгга) илғорлардан А. Шатилова ва А. Розова ўртоқлар.

А. ТУРАЕВ фотоси

ПОЙТАХТ БУНЁДКОРЛАРИ

ҚУВОНЧ

Ойша опа троллейбусдан тушиб эндигина қад кўтараётган бино томон юрди. Интернат ёнидан ўтаётганида диққатини мактаб болалари жалб этди. Ўқувчиларнинг чопқиллаб ўйнаши, шўхликлари Ойша опага қувонч бахш этарди. Ойша опа уларнинг бахтиёрлигидан, шулар учун интернат пойдеворига ғишт қўйганидан ўзи ҳам қувониб кетди.

Ҳа, Ойша опа Нурмуҳамедованинг қувончи бежиз эмас. Пойтахтимизда Ойша опа Нурмуҳамедованинг пешона тери, кўз нури, куч-қуввати билан бунёд этилган бинолар анчагина. Тошкент меҳмонхонаси, Дўмбробод ва Чўпонота массивларидаги мактаб-интернат, комсомол майдонидаги китоб пассажи, Чилонзор массивидаги бир қанча турар жой бинолари қурилишида унинг ҳам қўшган ҳиссаси каттадир.

Ойша опа Нурмуҳамедова ҳалол меҳнати эвазига Ўзбекистон ССР қурилиш министрлиги ва 153-қурилиш тресги томонидан бир неча марта Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди. Меҳнатга сидқидиллик, ғайрат ва шижоат бу аёлга шон-шуҳрат келтирди.

Бундан ташқари 1965 йилда Ойша опа ҳаётида қувончли воқеа рўй берди. Бинокорлик соҳасидаги самарали меҳнатлари учун у ҳукуматимизнинг юксак мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланди.

Қурувчилик касбига меҳр қўйган Ойша опа ҳозир 14-қурилиш бошқармасидаги комплекс бригадада астойдил меҳнат қилмоқда.

Шу кунларда шаҳримизнинг қаерига борманг, Тошкент жамолини очаётган турли касб эгаларини кўрасиз. Уларнинг бири бетончи, бири сувоқчи, иккинчиси ғишт терувчи, эҳ-ҳе, яна қанча-қанча ҳунар эгалари... Бу қўли гул, саховатли бинокорларни ҳар қанча мақтасак, уларга тасанно айтсак арзийди.

Оля Николенко, Миниса Орозаева, Эри Константинова, Люба Логуновалар қатори Ойша опа Нурмуҳамедова ҳам ўз бахтини меҳнатдан топди. Шунинг учун ҳам унинг қувончи чексиз...

Э. ТЎЛАГАНОВ,
Ҳ. РАҲМОНОВ.

ХАЛҚЛАРНИНГ ДЎСТОНА ОИЛАСИДА

Бобожон ҒАФУРОВ
Осиё халқлари институтининг директори, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси.

Кўп асрлар давомида миллий адоват ва зулм кишилар ўртасидаги муносабатларда даҳшатли ва енгилмас тўсиқ бўлиб келган эди. Бироқ, бундан 50 йил муқаддам юз берган воқеа жаҳон тақдирини ўзгартириб, халқларга кўп асрлик миллий адоватни бартараф этиш йўлини кўрсатиб берди. Улуғ Октябрь социалистик революцияси кишилик муносабатларида янги давр очди.

Коммунистик партия ўзи вужудга келган пайтдан бошлаб, пролетар интернационализми идеологиясининг байроқдори бўлди. В. И. Ленин революциядан олдинги йиллардаёқ ёзган «Миллий масала бўйича танқидий мулоҳазалар» (1913 йил) ва «Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тўғрисида» (1914 йил) номли асарларида КПСС-нинг миллий масала бўйича программаси ва сиёсатини назарий жиҳатдан ишлаб чиқди.

Чоризм ва капитализмни ағдариб ташлаш учун, пролетариат диктатурасини ўрнатиш учун, социализм ғалабаси учун кураш даврида миллий масала бўйича КПСС программаси миллатларга нисбатан барча ва ҳар қандай мажбур қилиш шаклларини қатъиян рад этди, уларни мустаҳкам бирлаштириш ва ҳамкорлик асосида халқларнинг тенглиги, суверенлигини тан олди.

Октябрь революцияси ғалабасидан кейин кўп ўтмай Советларнинг иккинчи Бутунроссия съезди Россияда яшовчи барча миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилашдан иборат, ҳақиқий ҳуқуқини таъминлашни Совет ҳокимиятининг муҳим вазифаси деб эълон қилди.

1917 йил 15 ноябрда «Россия халқлари ҳуқуқлари Декларацияси» қабул қилинди. Унда халқларнинг тенглиги ва суверенлиги, уларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тантанали равишда эълон қилинди, барча миллий чеклашлар ва устунликлар бекор қилиниб, ҳамма халқлар ва элатларнинг ҳар томонлама ва эркин ривожланиши гарантияланди. Декларация принциплари 1922 йилда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи (СССР) га совет республикаларининг кўнгилли равишда бирлашувига асос бўлди.

Дастлабки кунлардан бошлаб Совет ҳокимиятининг муҳим вазифаси — халқларнинг экономиканинг ҳамма соҳаларида маданият ва сиёсатда ҳақиқий тенг ҳуқуқлилигини таъминлашдан иборат бўлди.

Бу вазифа муваффақият билан ҳал этилди.

Миллий республикалар рус халқининг ва СССРдаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдамига таяниб, ўз экономикаси ва маданиятини тез суръатлар билан олға силжитдилар ва СССРнинг илғор районлари даражасига етиб олдилар.

Чоризм даврида қаттиқ эксплуатацияга дучор қилинган, бутунлай ҳуқуқсиз бўлган Ўрта Осиё халқлари эришган муваффақиятлар, айниқса улуғвордир. 1924 йилда ленинча миллий сиёсат асосида Ўрта Осиё республикаларининг миллий-давлат чегараланиши амалга оширилди. Бу, халқларнинг асрий тарқоқлигига чек қўйди. Миллий чегараланиш натижасида, революциядан кейин вужудга келган Туркистон АССР, Бухоро ва Хоразм Совет халқ республикалари территориясида Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва бир қатор автоном республикалар ташкил топди. Ана шундай чегараланиш натижасида вужудга келган янги республикалар ўз халқларининг иродасини ифодалаб, тенг ҳуқуқли аъзо сифатида СССР составига кириш истагини билдирдилар. 1925 йил май ойида Советларнинг III съезди Ўзбекистон ва Туркманистон республикаларини СССР составига қабул қилди.

Ўрта Осиё республикалари совет халқларининг қардошларча оиласига бирлашиб, тез ривожлана бошлади, тараққиёт йўлидан ишонч билан олға борди. 1926-1927 йилларда Ўрта Осиёда ўтказилган ер-сув ислоҳоти натижасида ерга эгалик соҳасида феодал сарқитларини тўла-тўкис тугатиш учун зарур шарт-шароитлар вужудга келди. Ер деҳқонлар қўлига ўтди. Йирик колхоз ва совхозлар ташкил топди. Давлат уларни илғор техника билан қуроллантирди.

Мамлакатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш туфайли СССРнинг барча миллий республикалари ва областларида қудратли социалистик экономика вужудга келди.

Саноат маҳсулотининг ҳажми 1913 йилда Англияга қараганда 4,4 марта кам бўлган Россия эндиликда Англияга қараганда электр қувватини 1,8 баравар, пўлатни 2 баравар кўп чиқармоқда. Ҳозир Англия, Франция, ГФР, Италияни биргаликда қўшиб ҳисоблаганда қанча электр қуввати ишлаб чиқараётган бўлса, РСФСР 1970 йилда қарийб ана шунча электр қуввати ишлаб чиқаради. Бир кечакундузда РСФСР машинасозлик заводлари конвейеридан 1700 дан ортиқ автомобиль ва 500 трактор чиқмоқда.

Айниқса, Ўрта Осиё республикаларида, Қозоғистон, Қирғизистон ва Закавказьеда кишини ҳайратга солувчи ўзгаришлар юз берди. Масалан, Ўзбекистонни олайлик. Бугунги кунда у ўз маҳсулотини дунёнинг 71 мамлакатига экспорт қилмоқда. Ҳозир бу ерда 1913 йилда бутун Чор Россиядагидан 6 баравар кўп электр қуввати ишлаб чиқарилаётир. Республиканинг асосий бойлиги пахта бўлиб, у бутун Иттифоқда етиштириладиган ҳосилнинг қарийб 70 процентини ташкил этади.

Совет ҳокимияти йилларида Қозоғистоннинг саноат маҳсулоти ҳажми юз баравардан зиёд кўпайди. Республика битмас-туганмас табиий бойликларнинг чинакам хазинасидир. Қозоғистон ССР ғалла етиштириб берувчи йирик ўлка ҳам ҳисобланади.

Менинг ватаним — Тожикистонда ҳам жуда катта ўзгаришлар юз берди. Республикада халқ хўжалигининг илгари номаълум бўлган 30 та янги соҳаси вужудга келди, шу жумладан энергетика, қишлоқ хўжалик машинасозлиги, кимё, электротехника, асбобсозлик, тўқимачилик саноати ва бошқа тармоқлар ишлаб турибди. Бир ҳафтада Тожикистон бутун 1928 йилда ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотидан кўпроқ маҳсулот бермоқда.

Совет Шарқи экономикасининг ўсиш суръатлари мамлакатнинг Европа қисмидаги республикаларга қараганда юқоридир. Шарқий районларга капитал маблағлар тобора кўпроқ ажратилмоқда.

Ҳозирги босқич — совет иттифоқи республикалари ўртасидаги муносабатларнинг тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланиши ва такомиллашуви билан характерланади. Совет миллатларининг равнақи тобора бир-бирига яқинлашиб, улар ўртасидаги алоқаларнинг кучайиши, иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳамкорликнинг мустаҳкамланиши орқали амалга ошмоқда.

Ҳозир СССР халқларининг хўжалик алоқалари айниқса кучаймоқда. Ҳар бир республика, ўз маҳсулотини бошқа республикалар билан баҳам кўради ва айни вақтда улар меҳнатининг самарасидан фойдаланади. Республикаларда ишлаб чиқилаётган халқ хўжалик планлари хўжалик алоқаларининг янада мустаҳкамланиши, СССРдаги барча қардош халқларнинг манфаатларини ва умуман давлат манфаатларини ҳисобга олган ҳолда тузилмоқда.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки СССРдаги социал ва иқтисодий революция маданий революция билан бирга қўшиб олиб борилди. У ҳар бир республикада кўп сонли миллий кадрлар отряди — давлат арбоблари, ишлаб чиқариш командирлари, инженерлар, педагоглар, агрономлар, врачлар, адабиёт ва санъат ходимларининг вужудга келишини тақозо қиларди. Ҳар бир иттифоқчи республика ўзининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятини ривожлантириш учун чексиз имкониятларга эга бўлди.

Мактаб ва институтларда ўқитиш она тилида олиб борилади. Ҳар бир республикада миллий театрлар тузилган. Миллий тилларда китоблар, газета ва журналлар нашр этилмоқда. Ўзбекистонда ҳозир олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган 362 минг мутахассис бор. Бу, 1913 йилда бутун чор Россиясида бўлганидан қарийб 2 баравар кўпдир. Республиканинг илмий муассасалари ва олий ўқув юртларида 16 мингдан ортиқ илмий ходим ишлаб турибди. Бундай маълумотларни барча 15 та иттифоқчи республика бўйича келтириш мумкин.

Совет социалистик жамиятининг характерли белгиси турли миллат вакилларида «ягона оила туйғусининг, қардошларча дўстликнинг камол топишидир. Бу, масалан, Ўзбекистон пойтахти Тошкент ўтган йили зилзила туфайли зарар кўрганида СССРнинг барча бурчакларидан умумхалқ ёрдами кўрсатилганлигида ўз ифодасини топди.

СССРдаги барча миллатлар ва халқларнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиётда эришаётган йирик муваффақиятлари ва ажойиб истиқболлари Коммунистик партия ленинча миллий сиёсати ҳаққонийлигининг ишончли гувоҳи ва исботидир.

(АПН).

МАЛАКА ОШИРИШ ФАКУЛЬТЕТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги институтлар ва техникумларда дарс бераётган ўқитувчилар малакасини ошириш йўлида қатор тадбирларни белгилади. Тошкентдаги бир неча олий ўқув юртлари ҳузурида ўқитувчилар малакасини ошириш бўйича очиладиган факультетлар бу соҳада қилинган муҳим ишлардан бири бўлади.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетида яқин орада математика, физика, химия, биология билимлари бўйича ўқитувчилар малакасини ошириш факультети иш бошлайди.

Республика Рус тили ва адабиёти педагогика институти ректорати ҳам ўқитувчилар малакасини ошириш ишига ўз ҳиссасини қўшади. Бу олий ўқув юрти ҳузурида очиладиган рус тили ва адабиёти ўқитувчилари малакасини ошириш факультети илғор педагогик тажрибаларни кенг ёювчи марказ бўлиб қолади.

Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институти ҳузурида очиладиган факультетда эса жамиятшунослик, тарих, ўзбек тили ва адабиёти, математика ва физика ўқитувчилари малака оширадилар.

Факультетлар машғулотлари тўрт ойга мўлжалланган. Улар иш бошлагач, бир йўла беш юз ўқитувчи машғулотга жалб этилади.

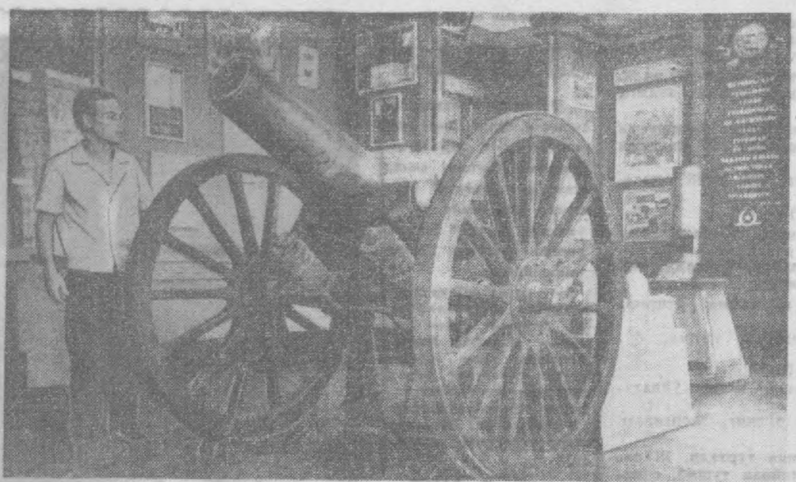

Октябрь Революцияси номли Тошкент тепловоз-вагон ремонт заводи ўзининг бой революцион тарихига эга. Завод музейига қўйилган экспонатлар ҳам шундан дарак бериб турибди. Сиз ушбу суратда кўриб турган тўпдан темир йўлчилар бош устахонасининг ишчилари 1919 йилнинг январида контрреволюционерларга қарата ўт очишган эди. Завод узра янграган гудок тевуши 1917 йилда Тошкентда Октябрь қуролли қўзғолони бошланганидан хабар берган эди.

А. Тўхтахўжаев фотоси.

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ

ҲАЙДОВЧИ ШУНДАЙ БЎЛСА

Дам олиш куни дўстимиз Фахриддин Содиқовнинг уйига боришга ваъдалашиб уч ўртоқ йўлга чиқдик. Йўлимиз собиқ Қатортол қишлоғидаги Волгоград массивига. Бироз такси пойладик. Дам олиш куни эмасми, бўш такси қорасини кўрсатмайди. На илож, ишчилар шаҳарчасидан 2-троллейбусга ўтирдик.

Биз ўтирган 749 троллейбус ҳайдовчиси Петр Павлович Чумакин жуда қувноқ, ўз вазифасини севган йигит экан.

Ҳайдовчи Петр Павлович рус бўлишига қарамай ўзбек тилини равшан ва чиройли гапириб, йўловчиларни то манзилларига боргунча кулдириб, овутиб борди. Бекатларни йўл-йўлакай эълон қилиш Петр Павловичнинг доимий одати экан. Петр Павлович ўзи билет текширади, троллейбусга олди томондан чиқмоқчи бўлган ёшларни ширин муомала билан огоҳлантиради. Ёш болали аёллар ва кексаларга ғамхўрлик қилиб туради. У, билетга майдангиз бўлмаса, абономент бор, деб йўловчиларни огоҳлантиради.

Тошкент трамвай-троллейбус трестининг 2-депосидан ўртоқ Чумакин планларини қандай бажараётгани ҳақида айтиб беришларини илтимос қилдик. Депо раҳбарлари ўртоқ Чумакиннинг саккиз йилдан буён ҳайдовчи бўлиб ишлаб келаётганини, шу йиллар ичида ишда бирон марта йўл қоидаларини бузмагаилигини таъкидлар эканлар, унга йўловчилардан кўплаб раҳматлар келганини ҳамда трестдан бир неча марта мукофотлар олганини айтишди. Кундалик билет сотиш планини ортиғи билан бажариб келяпти. — Ҳа, баракалла. Троллейбус ҳайдовчи ана шундай бўлса, деб қўйди шеригим.

Тошкент трамвай-троллейбус трестига янгидан ишга келувчи ёшлар ўртоқ Чумакиндан ўрнак олса арзийди.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

Тошкент сут комбинати шаҳримиз меҳнаткашлари учун кунига 21 хил сут, қаймоқ, қатиқ, сариғ ёғ, сузма каби маҳсулотларни ишлаб чиқараётир.

Суратда: сут фильтрлаш участкасининг илғор ишчиларидан смена мастери Х. Мансурова ва сепараторчи В. Загородникова ўртоқлар шаҳар аҳолиси учун тайёрланган сутни жўнатишга ҳозирламоқдалар.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ЯҚИН ШАРҚДАГИ АГРЕССИЯГА ХОТИМА БЕРИЛСИН!

Исроилнинг қўшни араб мамлакатларига жинояткорона ҳужум қилганлиги бутун дунёда қаҳр-ғазаб ўтини алангалатиб юборди.

Қўққисдан ҳужум қилиш, бу ҳужумга пухта ва узоқ муддат тайёргарлик кўрилганлиги Исроилнинг Синай ярим оролини босиб олиш, Сувайш каналига чиқиш, Бирлашган Араб Республикаси ва бошқа қўшни давлатларнинг ерларидан анчагина қисмини босиб олиш имкониятини берди. Шундай қилиб, бу ҳужумнинг жиноий, ваҳшиёна характерда эканлигига ҳечкимда шубҳа қолмади.

Англия, АҚШ ва ғарбдаги баъзи бир бошқа давлатларнинг империалистик доиралари томонидан илҳомлантирилган агрессор ҳеч нарсага қарамасдан ҳужум қилди. Исроил қўшни давлатларга уруш бошламасдан турибоқ америка, инглиз, ғарбий герман матбуоти олдиндан арабларга қарши компанияни қизитиб юборган эди. Американинг кўпгина мавқели сенаторлари ва вакиллар палатасининг аъзолари Исроилни ҳужум қилишга ундадилар.

Гап шундаки, Исроил азалдан империализмнинг Яқин Шарқдаги таянчи бўлиб хизмат қилиб келмоқда. Бу ерда капиталистик дунёда энг бой нефть запаслари жойлашган (ҳозиргача топилган нефть запаси 32 миллиард тонна). Бу ерда чиқарилаётган нефтнинг ярмидан кўпи устидан америкалик монополиялар, 34 проценти устидан инглизлар ва бошқалар назорат қилиб турадилар. Баъзи маълумотларга қараганда, Яқин Шарқ нефти ғарбий монополияларга йилига 2 миллиард доллар соф фойда келтиради. Бундан ташқари, империалистик доиралар бу районнинг ҳарбий стратегик аҳамиятини ҳам ҳисобга оладилар.

Араб шарқи давлатлари учун оғир бўлган мана шу дамларда Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик давлатларнинг овози айниқса кучли жаранглади. Урушнинг биринчи соатлариданоқ Совет Иттифоқи Исроил боскинчиларини кескин қоралади ва агрессияни тўхтатишни, Исроил қўшинларини ўз жойларига қайтаришни талаб қилди. Социалистик мамлакатларнинг раҳбарлари 9 июнда Москвада тўпланиб, агрессияни тўхтатиш ва унинг умумий тинчлик иши учун хавфли оқибатларининг олдини олиш учун зарур бўлган чора тадбирлар тўғрисида фикр олишдилар. Етти социалистик мамлакат — Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Совет Иттифоқи, Чехословакия, Югославия мамлакатларининг раҳбарлари биргаликда қабул қилган Баёнотда улар араб ҳалқларининг адолатли курашини тўла тўкис қувватлаяжакларини ҳамда уларга агрессияни қайтариш, миллий мустақиллик ва территория бутунлигини ҳимоя қилишда ёрдам беражакларини, башарти Исроил ҳукумати агрессияни тўхтатмаса, қўшинларини ярош линиясининг нариёғига олиб чиқиб кетмаса, мазкур баёнотга имзо чеккан социалистик давлатлар араб мамлакатлари халқларининг агрессорга қатъий зарба бериши, ўзининг қонуний ҳуқуқларини мудофаа қилиши, Яқин Шарқда уруш ўчоғини ўчириши, бу районда тинчликни барпо этиш учун зарур бўлган барча чораларни кўрадилар, деб Исроилни огоҳлантирдилар.

Совет Иттифоқи ва бир қанча социалистик мамлакатлар Исроил билан дипломатик алоқаларини уздилар. Совет ҳукумати агар Исроил ҳарбий ҳаракатларни дарҳол тўхтатмаса, Совет Иттифоқи бошқа тинчликсевар давлатлар билан биргаликда Исроилга нисбатан тегишли чораларни кўради деб Исроилни огоҳлантирди.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг араб халқларининг адолатли курашини кескин равишда қўллаб-қувватлашларини барча халқлар, ер юзида тинчликни қадрлаган ҳамма кишилар қизғин маъқулламоқдалар.

И. ЛАПИЦКИЙ.

НАТОлик икки юзламачилар

БОНН — ВАШИНГТОН ўқи фақат Советларга қарши қаратилганлиги билангина Европа халқлари учун хатарли эмас. Карлови Варида бўлиб ўтган кенгаш қабул қилган Баёнотда таъкидланганидек, Шимолий Атлантика блоки фақат социалистик мамлакатларгагина эмас, балки капиталистик мамлакатлардаги демократик ҳаракатларга ҳам қарши қаратилгандир.

Бу блокнинг Советларга қарши қаратилганлигини унинг арбоблари очиқдан-очиқ тан оладилар. Бу 9 май куни НАТОга аъзо бўлган 14 мамлакат (Франциянинг иштирокисиз) мудофаа министрлари ўзларининг Париждаги охирги кенгашларига тўпланганларида яна бир бор тасдиқланди. Лекин, НАТОнинг демократик ҳаракатга қарши қаратилган иккинчи хислати мутлақо сир сақланди. Фақат Грецияда рўй берган фашист тўнтаришидан кейингина у юзага чиқди. Шу нарса маълум бўлдики, давлат тўнтариши «Прометей» планига биноан амалга оширилган бўлиб, бу план фақат Греция учун ишлаб чиқилган бўлмай, НАТОга аъзо бўлган мамлакатлар бош штабларининг пўлат сандиқларида сақланаётган планларнинг бир нусхасидир, холос. Бу план аслида грек полковниклари томонидан ишлаб чиқилмаган. «Нью-Йорк Таймс» газетаси нуфузли шарҳчиси Сульцбергернинг айтишича, «НАТОнинг ҳарбий раҳбарлари» яъни биринчи галда Америка ва Ғарбий Германия генераллари томонидан ишлаб чиқилган.

Бу генералларнинг фақат умумий стратегик концепциялари гина эмас, балки сиёсий қарашлари ҳам бир хил.

Америка социологларининг маълумотига кўра, АҚШдаги генераллар ва полковникларнинг 22 проценти «консервативлар дунё қараши»га мансуб бўлиб, 45 проценти «консерваторлар дунё қарашига яқин»дир. Шу нарсани эслатиб ўтиш кифоя: американикларнинг ўз сўзи билан айтганда, «қутирган» Барри Голдуотер ҳам ўзини «консерватор» деб ҳисоблайди. Шундай қилиб, АҚШ олий офицерлар составининг деярли кўпчилиги ниҳоятда реакцион дунё қарашдаги кишилардир. Ғарбий Германия генералитетининг нацистик анъаналарини исботлашга ҳожат йўқ. Шундай экан АҚШ — ГФР ҳарбий ҳамкорлигининг маҳсулидан фашист руҳи анқиётганлигидан ажабланмаса бўлади.

НАТО ташкил топгандан кейин кўп ўтмай ишлаб чиқилган «Прометей» плани ҳар эҳтимолга қарши «коммунистик мамлакат билан бўладиган урушга» ҳозирлаб қўйилган бўлиб, уларнинг фикрича, бу план «Давлат тўнтаришини огоҳлантириши керак». Аслида эса бу план Ғарбий Европадаги демократик ҳаракатлар учун қўйилган тузоқ эди. Бу планни яратиш фикри Пентагоннинг экспертларига мансубдир. Милитаристлар — америкача тарбия кўрган исёнчилар Латин Америкасида сайловлар арафасида демократик ёки либерал кучлар ғалаба қозониши мумкин бўлган пайтда шундай йўл тутадилар. Энди «хурмо республикаси»да орттирилган тажриба Ғарбий Европада қўлланилмоқда. Бу ерда фақат бир фарқ бўлиб, у Бонн-Вашингтон иттифоқи асосий куч бўлганлигидир. Грецияда содир бўлган тўнтаришнинг иш бошиларидан бири полковник Патакос фақат АҚШдагина эмас, балки ГФРда ҳам таҳсил кўрган. Исёнкор қўшинлар Афинага бостириб кирган америка танклари ёнига яқиндагина Салоникига келтирилган 44 та Ғарбий Германия танклари ҳам қўшилди.

Грецияда рўй берган воқеа фақат Грециягагина хос эмас. Италия матбуотида кейинги пайтларда 1964 йилнинг ёз ойида генерал де Лоренц бошчилигидаги ҳарбий тўда қандай қилиб давлат тўнтаришини ўтказишга интилганлигини ҳикоя қилади. Ҳозир аён бўлиб қолган фактлар амалга ошмаган тўнтариш бутунлай «Прометей» плани бўйича тайёрланганлигига шубҳа қолдирмайди.

Бундан олдинроқ, 1961 йилда Америка ҳарбийларининг вакиллари, улар билан бирга ГФРлик экстремистик элементлар ОАСлик француз исёнкор генераллари билан алоқа боғлаган, уларга моддий ва сиёсий ёрдам кўрсатишга ваъда берган эдилар.

Ғарбий Европада сиёсий об-ҳавони «хавфли демократик ва озодлик ғоялари»дан «муҳофаза» қилиш иши билан фақат генералларгина эмас, балки разведкачилар ҳам шуғулланмоқдалар. Бонн-Вашингтон ўқининг муҳим ҳаракатлантирувчи элементлардан бири жосусликдир. Ғарбий Германия жосуслик идораси нинг шефи генерал Геленнинг Америка Марказий разведка бошқармаси билан алоқаси ҳаммага маълум. Де Лоренцонинг фитнаси Марказий разведка бошқармаси билан мустаҳкам алоқада бўлган, Италия сиёсий ва ҳарбий разведкаси актив иштирок этган. Италияда чиқадиган ҳафталик «Панорама» журнали Греция разведкаси (КИП), унинг бошлиғи, Грецияда рўй берган тўнтаришнинг раҳбарларидан бири Пападапулос ҳақида шундай деб ёзади: «КИП билан Марказий разведка бошқармаси ўртасидаги муносабат хизматкор билан хўжайин ўртасидаги муносабат эди».

Бироқ шу нарса аниқки, Америка, Ғарбий Германия, Греция, Италия ва бошқа мамлакатларнинг генераллари ва разведкачилари у ёки бу мамлакат тақдирини ўзлари белгилаганлари йўқ. Улар фақат ўз хўжайинларининг ихтиёрини бажо келтирдилар. Шу йили Кембрижд (Англия)да бўлиб ўтган «Бильдерберг группаси»нинг кенгашида Франциянинг НАТОдан чиқиб кетиши муносабати билан бу ҳарбий ташкилот Блокининг аҳволи ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Кенгаш апрель ойининг бошида бўлиб ўтди. Шундан кейин кўп ўтмай НАТО қўшинларининг бош қўмондони генерал Лемнитцер Ослога келиб, шундай баёнот берди: «Бази бировлар Франция НАТО ҳарбий ташкилотидан чиқиб кетгандан кейин бошқалар ҳам бунга эргашишлари керак деб ҳисобламоқдалар». Орадан икки кун ўтгач, Грецияда тўнтариш содир бўлди.

Грециядаги янги режимнинг раҳбарлари ана шу тўнтариш содир бўлмаганда Греция бу блокдан чиқиши эҳтимолдан ҳоли эмас эди, деб очиқдан-очиқ айтмоқдалар.

Биз «Прометей» плани Кембрижда муҳокама қилинди, деб айтмоқчи эмасмиз. Лекин бу кенгашда НАТО сиёсатининг бош йўли шубҳасиз муҳокама қилинган.

Вьетнамда олиб борилаётган уруш муносабати билан Европада Америкага қарши кайфиятнинг кучайиб бораётганлиги, тинчликсевар кучлар сафи кенгаётганлиги, социалистик мамлакатлар билан дўст бўлиб яшаш ва савдо алоқаларини кенгайтириш тарафдорларининг ортиб бораётганлиги, НАТО сафларидаги инқирознинг кучаётганлиги, Бонн — Вашингтон ўқи раҳбарларини «Прометей» каби планларни доимо тайёр тутишга мажбур қилмоқда. Грецияда рўй берган тўнтариш бу Европа халқларини жиловлаш йўлидаги биринчи ёки сўнгги интилиш эмас. Чунки у кўпгина Ғарбий Европа мамлакатларида реакция бекордан бекорга авж олаётгани йўқ.

Шундай бир шароитда Карлови Варида бўлиб ўтган кенгашнинг Европанинг чинакамига миллий мустақиллиги, демократия учун курашга чақириғи қитъадаги турли социал қатламдаги кишилар томонидан ҳам қизғин маъқулланмоқда.

В. КАРПОВИЧ,
АПН шарҳчиси.

СОВЕТ БАЛЕТ УСТАЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ГАВАНА. «Ажойиб муваффақият» — Куба миллий балетининг директори Фернандо Алон Со «Гавана 1967 йил» халқаро балет фестивалида совет солистлари Екатерина Максимова ва Владимир Васильевнинг якунловчи томошалари тўғрисида гапириб ана шундай деди. Бу икки балет юлдузининг рақслари бу ерда гулдирос қарсаклар ва «Офарин» хитоблари билан тугалланмоқда. Фестивалнинг кўп сонли қатнашчилари ва фахрий меҳмонлар — жаҳондаги турли мамлакатлардан келган атоқли балет усталари Адаиннинг «Жизель» балетида бош ролларни ижро этган Екатерина Максимова ва Владимир Васильев маҳоратига юксак баҳо бераётганликлари айниқса қувончлидир.

«Бир ўйнаб келай».

М. Нуриддинов фотоэтюди.

ПИОНЕР ЛАГЕРИДАН ХАТ

МЕҲРИБОНЛАРИМ

«Дўстим Шерзод, салом, Мана лагерь қўйнига келганимизга ҳам ҳадемай ярим ой бўлиб қолади. Бу йил ҳам ўша бултур дам олган «Орлёнок» лагеридаман. Лекин битта ўзим эмас, бу гал учинчи синфда ўқийдиган укам Ҳикматилла билан келдим. Биласанми, бултургига қараганда лагерь жуда ҳам ўзгариб кетибди. Кираверишдаги олча дарахтлари бу йил ҳосилга кириб қип-қизил бўлиб пишиб турибди.

Ҳа, айтгандек дўстим, энг яхши ашула учун конкурс бўлди. Бунда жюри раиси қилиб лагернинг бошлиғи Виктор Васильевич Климов сайланди. Жюри аъзолигига эса ҳар бир отряднинг командири сайландилар. Фидель Кастро номли 4-отряд қизлари ғолиб чиқишди. Улар «Кубаликлар марши» ашуласи учун биринчи ўринни олишди. Биринчи ва тўққизинчи отрядлар иккинчи ва учинчи ўринни олди.

Бош тарбиячимиз Нина Ивановнанинг гапига қараганда яқинда «Иш устасидан қўрқар», «Нептун байрами» каби қизиқарли конкурслар бўлади. Бутун лагерь ана шу кунга қизғин тайёргарлик кўрмоқда.

Ҳозир лагеримизда 2 та вимпель бўлиб, катта ва кичик группалар учун берилади. Улар бу вимпелни олиш учун корпусларни тоза тутишлари, ахлоқ ва одобда бошқаларга ўрнак бўлишлари керак. Ҳозир бу вимпеллар тўртинчи отряд билан укам Ҳикматиллаларнинг ўнинчи отрядида.

Биз ҳеч зерикмаймиз. 175-мактабнинг ўз истаги билан лагерга ёрдам бериш учун келган 10-синф комсомолларидан Диля Хачатурян, Тамара Гранкина, Елена Каладина ва Надя Караяновалар бор. Улар қизиқ-қизиқ эртаклар ўқиб бериб, вақтларни мазмунли ўтказишмоқда. Кутубхонамизни айтмайсанми, Шерзод. Китобларнинг сони бултургига нисбатан анча кўпайган. Ҳар-хил повесть ва романлар билан бирга фантастик китоблар ҳам бор. Ҳозир мен «Кўринмас одам» китобини ўқияпман. Худди бултургига ўхшаш кўплаб дўстлар ҳам орттирдим. Бўш вақтларимизда Салоҳиддин, Саъдулла каби дўстларим билан кўпинча ана шу ўқиган китобларимиз устида фикр юритамиз. Ҳа, айтгандай, сен спортга ишқибозсан. Лагерда спорт ишлари ҳам яхши йўлга қўйилган. Яқинда «Восток» лагери билан футбол, стол тенниси, шахмат-шашка, сузиш каби спорт турлари бўйича мусобақа ўтказамиз. Ҳозирда физругимиз Ўткир Аҳмедов бошчилигида ана шу мусобақаларга қизғин тайёргарлик кўряпмиз.

Шундай, дўстим. Ҳа, демай лагерь билан хайрлашамиз. Аммо бу лагернинг ажойиб манзараси, меҳрибон кишилари ҳамиша дилимизда қолади.

Хайр соғ бўл, Ҳусан. Тошкент».

Хатни кўчирувчи
Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

ЧИТ КЎЙЛАКНИНГ ЧИРОЙИ

Тўқимачилик комбинати чиқарган арзон ва сифатли матолари бошқа жойларда шуҳрат қозоняпти. Лекин нима учундир ўзимизнинг она шаҳримизда унча кадрланмайди. Кўп қизларимиз модага ҳаддан ташқари берилиб кетиб, бўлар-бўлмасга кўп пул сарф қилишади.

Қизлар советининг навбатдаги йиғилишида сўзга чиққан қизлар Советининг раиси Маърифат Болтабоеванинг бу гаплари ҳаммани ўйлантириб қўйди. Дарвоқе, нима учун ўзимизда шу матолардан чиройли кўйлаклар тикиш мумкин эмас.

Қизлар кенгашиб «Чит кўйлакнинг чиройи» деган темада кеча ташкил қилмоқчи бўлишди. Бунинг учун конкрус ўтказиладиган бўлди. Конкурс шарти бўйича ҳар бир қиз ўзига ёққан читдан олиб кўйлак тикиши, бу кўйлак қулай ва чиройли қилиб тикилиши керак эди.

Ташаббус қизларнинг мураббийси Нусрат опа Валиева ва факультет декани Қурбоной Абдураззоқовалар томонидан қизғин маъқулланди. Сал кам бир ойлик муҳлат билан конкрус шартлари эълон қилинди.

Ниҳоят белгиланган кун ҳам етиб келди. Педагогика ва психология факультетининг қизларида ўзгача шавқ. Баҳор гуллари билан безатилган хонада ёқимли музика садолари янграйди. Қизлар чеҳрасида табассум. Эгниларидаги либосларини бир-бирига кўз-кўз қилишиб, шўх кулишади. Ҳамма йиғилиб бўлгач, конкурс бошланди.

Шу кунги факультетнинг 150 га яқин қизларидан 30 қиз конкурсга ўз иши билан катнашди.

Махсус жюри конкурс натижаларини эълон қилиб, 1-мукофот 2-курс студентлари Муяссар Йўлдошева, Азиза Азизхоноваларга берилгани эълон қилганда, ҳаммаёқни карсаклар тутиб кетди. Булар эгнидаги кўйлаклар ниҳоятда қулай ва кўркам эди.

Муяссарнинг тиккан кўйлаги оқ майда гулли читдан бўлиб, катта қайтарма ёқали, ёқасида узун ингичка оқ бантчаси ҳам бор. Этаги кенгроқ, енги калта тикилган. Азизаники эса ёқасиз, олди очиқ, кўкрак бурма, енги калта ўзбекча кўйлак.

III-курс студенти Қурбоной Ғуломованинг танлаган материали катта оқ гулли, ингичка чизиқлари ҳам бор, ёқаси қайтарилган, енги калта, кўкрак бурмали кўйлак. Бу иккинчи мукофот билан тақдирланди. Шунингдек, М. Ҳакимова, М Болтаевалар тиккан кўйлаклар ҳам яхши бежирим тикилган. Буларга қўшимча мукофотлар берилди.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика ва психология факультети қизлар советининг бу ишини табриклаcа, шу ташаббус бошқа факультетларга ҳам ёйилса арзийди.

О. НИШОНБОЕВА,
Х. ХОЛДАРОВ.

СТУДЕНТ ҚУРУВЧИЛАР

Карим Тоштемировнинг қурувчиларга ёрдам бериш ҳақидаги таклифи ўртоқларига маъқул бўлди. Политехника институтининг қурилиш факультетига эндигина ўқишга кирган йигитлар «Главташкентстрой»га боришди.

Уларни тўғри 13-қурилиш бошқармасидаги илғор қурувчи Адҳам Раҳматовнинг бригадасига юборишди. Адҳам ака тажрибасини ёшларга ўргата бошлади. М. Тоиров, Ф. Яминов, А. Деҳқонбоевлар қисқа вақт ичида олдин иккинчи, кейин учинчи разрядли ғишт терувчилик малакасини эгалладилар.

Ўтган давр мобайнида студент қурувчилар иштирок этаётган Адҳам ака бригадаси Калинин майдонидаги «Гулистон» ресторанини, Октепадаги 5-мактабни қад кўтаришга ва «Узгоспроект» биносини сифатли ремонтдан чиқаришга эришдилар.

Комсомол ёшлар шу кунларда бошқаларга ўрнак бўлиб, Октябрь массивидаги 4 қаватли ўрта мактаб биносини жадал суръатлар билан қураяптилар.

— Октябрь инқилобининг 50 йиллик тўйига биз ҳам қуруқ бораётганимиз йўқ, — дейди К. Тошпўлатов биз билан суҳбатда,— мактабни янги ўқув йилигача битказиб, фойдаланишга топширмоқчимиз. Бундан ташқари, тўйгача яна икки қаватли турар жой биносини қуришни ҳам планлаштирганмиз. Бу тўйга кичик бўлса ҳам тўёнамиз бўлади.

С. МАТЧАНОВ.

Усмон Юсупов

Жўрахон

Чол. Эски қадрдонимнинг ўғлисан, кўргим келди.

Қулмат. Қуллуқ...

Чол. Отанг билан анчагина йил Зуфар бойнинг ерида ишладик.

Қулмат. Отам вафот этганларида, уч яшар эканман. Онам раҳматлик: «Отанг Зуфар бойнинг ерида пахта экарди», — дердилар.

Чол. Балли, биларкансан.

Қулмат. Сизни кўрмаганман.

Чол. Ҳақ гап. Мен Сибирда эдим. Ҳалиги, бойга қаттиқ сўзлар айтгандим, сибирь қилдириб юборди.

Қулмат. Сиз Мажид отамисиз?

(Чол бош ирғаб Қулматнинг гапини тасдиқлайди).

Онам сизни кўп гапирардилар.

Мажид. Колхозга кирганингни эшитиб, ўзимда йўқ хурсанд бўлдим. Аёлинг ҳам муаллима эмиш?

Қулмат. Қаёқдан эшитдингиз?

Мажид. Уйингга келатуриб, чойхонага кирдим. Чой ичиб ўтирган тўртта қария қандайдир бир аёлнинг беҳаёлиги ҳақида сўзлаб туришган экан.

Қулмат. Хўш...

Мажид. Гапларидан англашилишича, у сенинг хотининг бўлиб чиқди. Ишонмадим.

Қулмат. Хўш, нима қилибди?

Мажид. Аёлинг паранжисиз юрармуш, халқ ўртасида ваъз айтармуш. Ишонмадим. Чунки бу мусулмон аёллари учун ўлим-ку!

Қулмат. Шўрим қурсин.

Мажид. Э, ҳали шу гап рост бўлиб чиқдими?

(Қулмат хомуш).

Қулмат. Чой келтирай. (Чиқади).

Мажид (ўзича). Ҳаа... Мен ахтарган Жўрахон айни шунинг ўзи экан. Домласи бўлсам ҳам, у малъун мени сийламади-я! Илм кўр қилгур берган таълимимнинг эвазига сиримизни очди. Дўстларимни қаматди. Мени бўлса, ахтариб юришибди. Умидимиз мактабни издан чиқариш орқали Шўро ҳукуматига зарба бериш эди, бўлмади. Олло насибамизни ер куррасидан кўтарганга ўхшайди!. Йўқ! Ноумид шайтон! Қамоқдаги биродарларимизнинг қасосини олишим, яъни Жўрахоннинг бир пиёла қайноқ қонини шаробдек шимиришим фарз! Шундай қилмасам, Расул қори исмимни ит қўяман!

(Пауза. Қулмат дастурхонда нон, чойнакда чой кўтариб киради).

Қулмат. Хаёллаб қолдим. Чойдиш қайнамай ўлди.

(Дастурхон ёзади. Ўтиради).

Мажид. Оббо ўғлим-э, уйландим ҳам дегин?

Қулмат. Икки ой бўлди.

Мажид. Сени кўриб, отанг раҳматликни кўргандек бўлдим.

(Қулмат нон ушатади. Чой қуйиб Мажидга узатади).

Қулмат. Қани, нон билан ичинг.

(Мажид чойни ичиб бўлиб пиёлани тўнтариб қўяди).

Мажид. Менга узр.

Қулмат. Хеч нарса емадингиз.

Мажид. Қишлоқни бир айланай. Балки ҳали замон келиб қоларман.

Қулмат. Қуллуқ.

(Қулмат Мажидни кузатиб, қайтиб киради).

Қулмат. Эй, Қулмат, Қулмат! Қилмиши чойхонада достон бўлган хотин билан кун кечириб юрибсанми?!

(Пешонасига бир уради, чиқади.

Пауза. Жўрахон киради).

Жўрахон. (Ҳаяжонда). Қулматжон менинг шунчалик севишимни билармикин? Ҳа, билади! Ўҳ-ҳў! Ҳали мен у билан қанча давру-давронлар сураман! Болалик, невара-чеваралик бўламиз. Дунёнинг лаззати шу-да!

Комил (Кириб). Мумкинми, Жўрахон?

Жўрахон. Марҳамат, Салом Комилжон ака.

Комил. Салом.

(Қўл бериб кўришадилар).

Жўрахон (Кўрпачага таклиф этиб) Марҳамат, ўтиринг. **(Ўтиришади).**

Комил. Ишларингиз жойидами?

Жўрахон Ўқувчиларим ўқиш-ёзишни озроқ бўлса-да, билиб қолишди.

Комил. Шундай бўлиши ҳам керак. Уч ойдан буён уларга озмунча меҳнатингиз сингдими?!

Жўрахон. Ёзяпган хатларига қараб қувонаман. Ўқиган ҳар бир сўзлари кўнглим уйига янз бир чироқ ёқади.

Комил. Колхозчи эркакларнинг айримлари ўз хотинларини ўқитмасликка ҳаракат қилибдилар, ростми?

Жўрахон. Тўғри. Дарров қаердан эшитдингиз?

Комил. Нурихон деган ўқувчингиз бор-ку, ўша айтди. Йўлда учратдим. Ҳалиги эркаклар билан суҳбат ўтказибсиз, яхши. Мен ҳам уларни топиб, гаплашдим. Тавба қилишди.

Жўрахон. Раҳмат.

(Қулмат эшикдан мўралайди. Ўзини панага олиб, уларга қулоқ солади).

Комил. Комсомоллар ташаббуси билан районимизнинг уч жойида мактаб учун бино қура бошладик. Бундан хабарингиз бормди?

Жўрахон. Йўқ.

Комил. Бўлмаса, сизни хурсанд қилиб қўяй. Қўшни қишлоқдаги бино битгач, ўқувчиларингизни ўша жойда ўқита бошлайсиз.

Жўрахон. (Комилнинг елкасига бехос қўл ташлаб). Яшанг, Комилжон ака! Нурихонларнинг уйи ҳам бўшайдиган бўлибди-да!

Қулмат (Отилиб кириб). Нима гап бу?! Қандай базм?!

(Жўрахон қотиб қолади).

Комил. Салом, Қулматжон.

Қулмат. Хорманг. Хўжайин!!

Комил. Мен хўжайинмас, оддий бир одам — район комсомол комитетининг секретариман.

Қулмат. Бировнинг хотинини ҳам қўйманг, секретарь!!

Комил. Бундай дейишингиз уят! Жўрахонни ўзимнинг синглимдек билиб, мактабида аҳвол қандай эканлигини билмоққа келган эдим!

Қулмат. Бола баҳона, дийдор ғанимат!! Туф сендай хўжайинга!

(Қулмат ғазаб билан чиқади).

Комил. Совуқ иш бўлди-ку, синглим...

Жўрахон. Жаҳллари тезроқ. Овуниб қоладилар. Хафа бўлманг.

Комил. Эй, аттанг... (Чиқади).

Жўрахон. Уҳ, нима қилдим энди. Бу ҳолни қандай қилиб Қулмат акамга тушунтирсам экан?!

(Жўрахон уй ичларини йиғиштира бошлайди. Қулмат киради. У жаҳлдан тушган эмас).

Жўрахон. Ўтиринг, чой олиб келаман.

(Жўрахон чиқади).

Қулмат. Эй, Қулмат, Қулмат! Шу бузуқ билан кун кўраверасанми-а?!

(Кўкрагига муштлайди. Чойнакда чой кўтариб Жўрахон киради).

Жўрахон. Нега кўрпачага ўтирмадингиз?

Қулмат. Тилёғламалик қилма, бузуқ!

Жўрахон. Вой, шўрим!

Қулмат. Қачонгача мени ўйнатасан?!

Жўрахон. Оғир бўлинг, жонгинам!

Қулмат. Нима?!

(Қулмат Жўрахонни туртади. Жўрахоннинг қўлидаги чойнак тушиб, синади).

Паранжисиз кўчага чиқиб, орттирганинг ўйнаш бўлдими?!

Жўрахон. Нима қилай, жонгинам? Хўрлигим келяпти-ю, йиғини ўзимга ор биляпман. Инқилобгача бечора аёллар қон йиғлашди. Йиғидан сариқ чақалик фойда кўришгани йўқ!

Қулмат (Ўзича). Эй, золим фалак! Ота-онам қавму-қариндошимдан жудо қилганинг етмабдимики, бошимга яна бало тошларини ота бошладинг — мени беҳаёга ёр қилдинг!

Жўрахон. Қандай тушунтирсам экан.

Қулмат. Бир номаҳрамнинг елкасига қўл ташладинг-а, бузуқ!

Жўрахон. Бехосдан...

Қулмат (Жўрахоннинг қулоғи тагига уриб). Мана, беҳосдан қўл ташлаш!

(Жўрахон гандираклаб йиқилади).

Йўқол уйимдан!!

Жўрахон (Ўрнидан туриб). Ота-онам ёшлигида ўлиб кетган эдилар. Ўзингиз биласизки, бир қанча йил бойнинг уйида малайлик қилдим. Сиз мени шапалоқ билан урдингиз, инсофли экансиз. Бой бир ёқда турсин, унинг болалари ҳам қамчи билан савалар эдилар. Жаҳлдан тушган пайтингизда, мени урганингиз учун ачинманг. Негаки, баданимни бойнинг дарраси пишитган. Сиз уйингиздан ҳайдадингиз. Ота-онамдан бошпана қолган эмас. Шўро ҳукумати менга уй-жой берди, ўқитди. Кетгин десангиз, кетавераман. Шўролар давлатига қарашли барча хонадон менинг уйим, ватандошларим ота-онам, қавму-қариндошим! **(Чиқади).**

Қулмат. Бўйнида айби борнинг оёғи қалтирайди, бузуқ!

Мажид (кириб). Хотинингни нега қойидинг? Ахир, хотин урадиган замонми?

Қулмат. Нима?!

Мажид. Кўчанинг оғзида бир йигитнинг бўйнига осилиб йиғлаяпти. Чамамда, урибсан.

Қулмат. Сиз уни танимайсиз-ку!

Мажид. Бир гўдакдан сўрадим.

Қулмат. Бу йигит Комил, Комилжон акаси бўлса керак! Эй, дунёйи бевафо, ўт тушсин сенга!! **(Чиқади).**

Мажид. Ўлма, Расул қори, ўлма. Иншоолло, Жўрахоннинг қони билан чанқовингни босадиган бўлдинг. **(Қаҳ-қаҳ уриб кулади).** Қулмат коранда чироқ мойи бўлса, Жўрахон ўтин. Чироқ мойини ўтинга сепдиму, гугурт чақдим. (Қаҳ-қаҳ уриб кулади).

ПАРДА.

(Давоми бор).

(ДАВОМИ. Боши газетанинг ўтган сонида).

АЛАНГАДАН

...Ўт тушган отхонага биринчи бўлиб бир аёл ташланди. У бир неча отларнинг боғини ечиб, отхонадан ҳайдаб чиқарди. Шу пайт икки ўспирин югуриб келиб қолган отларни ечиб чиқаришди.

Бу воқеа «Петропавловский» совхозида бўлди. Отларни бузоқ боқувчи Надежда Малиновская, яқин жойда футбол ўйнаётган ўқувчилардан Витя Матвеев, Володя Яровой ва 5-синф ўқувчиси Соня Жулановалар қутқариб қолишди.

Н. ВАРОВ (ТАСС мухбири). Петропавловск.

«Ўзбекфильм» киностудиясида йилига 65 бадиий фильм ўзбек тилига таржима қилинади. Шу кеча кундузда дубляж группасида Л. Толстойнинг «Уруш ва тинчлик» киноэпопеянинг икки серияси ўзбек тилига дубляж қилинаётир. Фильмни дубляж этишда ўзбек театри ва киносининг етакчи санъат усталари иштирок этмоқдалар.

Суратларда: (юқорида) СССР халқ артисти Олим Хўжаев князь Болконский, артистка Мукамбар Раҳимова эса Мария ролини дубляж этиш пайтида.

Дубляж режиссёри Собит Саидов (чапда) ва овоз оператори Наримон Шодиев ўртоқлар «Уруш ва тинчлик» фильмини дубляж этиш устида ишламоқдалар.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

Врач маслаҳати

ЧЎМИЛИШ ҚОИДАЛАРИНИ БИЛАСИЗМИ?

Мана, роҳатбахш ёз келди. Кўпчилик кишилар ва айниқса ёшлар анҳор ва кўлларда чўмилиш учун ҳамда қайиқларда сайр этиш учун шошиладилар. Бу яхши нарса. Лекин чўмилиш ва қайиқларда сайр қилиш қоидаларига риоя қилинмаслик оқибатида баъзан бахтсиз ҳодисалар рўй беради. Бундай бўлмаслиги учун нима қилиш керак?

Бизнингча, чўмилгани боргандa аввало қулай жойни танлай билиш лозим. Тиниқ сувли қумлоқ жойларда чўмилган яхши. Чуқур, тезоқар жойларда эҳтиёт бўлиш керак. Қуёшли ва шабадасиз кунларда чўмилсангиз, организмингизга бу зарар қилмайди.

Оғир жисмоний ишдан кейин ёки узоқ жойдан юриб келиб, терлаган ҳолда чўмилиш асло ярамайди. Бундан олдин 15-20 минут дам олиб, терни қотириш керак.

Чўмилиш вақтида сувда узоғи билан 10-15 минут давомида бўлиш мумкин. Совқотиш ва титраш даражасигача чўмилавериш ярамайди, бу сиҳат-саломатликка салбий таъсир қилади. Натижада киши ҳолдан тойиши мумкин. Агар сувда сузаётиб чарчасангиз, чалқанча ётиб сузинг. Бўлмаса чўкиб кетиш хавфи туғилади.

Айрим ҳолларда нафас олиш органларига сув кириб қолади. Бунда дарров сузишдан тўхтаб, бошни сувдан кўтарган ҳолда қаттиқ йўталиб, сувни чиқариб юборинг.

Кучли тўлқинга тўғри келиб қолсангиз, унга қарши сузманг. Акс ҳолда ҳолдан тойдириб қўяди. Бунда оқим бўйлаб сузиб, секин-аста қирғоққа чиқиб олиш мумкин.

Сув ўрамаларига яқинлашманг. Бу ҳаёт учун ғоят хавфли. У ўз қаърига тортиб, ҳатто энг моҳир сузувчини ҳам ҳалокатга олиб бориши мумкин. Бордию, ўрамага тушиб қолсангиз, оғир нафас олиб, сувга шўнғинг-да, оқим томонга интилинг.

Сувдаги ўт-ўланли жойларга бориб қолганда ортиқча ҳаракат қилиш ярамайди. Бунда ўзингизни майиб қилиб олишингиз мумкин. Бундай жойлардан сув тинч оқувчи томонларга ўтиб олинг.

Баъзи кишилар чўмилаётганда сувнинг чуқур ёки саёзлигини ҳисобга олмай шўнғишади. Бу ҳам хавфлидир. Калла билан қумлоқ, лой жойга тушиб қолиш мумкин. Натижада ҳалокатли аҳвол рўй бериши турган гап. Тўйиб овқатлангандан кейин чўмилиш ҳам зарарли. Ширакайф ҳолда чўмилиш эса мутлақо ярамайди.

Сувда сайр қилаётганда қайиқдан фойдаланиш қоидаларига қатъий риоя қилиш керак. Кўл ва анҳорда бузуқ ёки яхши жиҳозланмаган қайиқда сайр қилиш, унинг ён чеккаларига ўтириб олиб, бир жойдан иккинчи жойга ўта бериш ёмон оқибатларга олиб бориши мумкин. Қайиқ ҳайдаётганда унинг тўлқинга кўндаланг туриб қолишидан эҳтиёт бўлинг. Тўлқинга қарши сузган қайиқ уни кесиб ўтиб кетаверади.

Чўмилиш ва қайиқда сайр қилиш киши организмини чиниқтиришнинг энг яхши воситасидир. Лекин чўмилаётганда ёки сайр қилаётганда эҳтиёт бўлиш ва ортиқча қилиқ қилмаслик хавф-хатардан холи бўлишнинг энг муҳим воситасидир.

С. КУКЛЕНКОВА,
Шаҳар санитария маорифи уйининг методисти.

Редактор ўринбосари Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

20 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 **Ленин ҳақида ҳикоялар.** Ю. Лебединский. «ЛЕНИН ҲАҚИДА ЎЙЛАР». Биринчи эшиттириш (ўзбекча).
18.30 **Ўзбекистон халқ ҳофизи М. Узоқов ижро этган қўшиқлар.**
19.20 Қорақалпоқ куйлари.
20.00 «Мамлакат тўқимачилик цехларидан дараклар» (русча).
20.10 Радио эшитувчиларга музикали саломлар.
20.45 **«Коммунистик аҳлоқ ва тарбия мавзуларида»** циклидан. Радио эшитувчиларнинг хатлари асосида (ўзбекча).
21.25 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
22.10 **«Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт.**
22.40 С. Абдуқаҳҳорнинг «Она қалби» номли янги повестидан парча (русча).
23.20 **Беш йиллик илғорлари учун концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Янги ёзувлар. Альберт Мальц. **«Ҳаёт қонунлари»** деган радиоинсценировка (ўзбекча).
19.30 «Неман соҳилидаги сеҳргар» деган музикали эшиттириш.
20.10 **Республика кекса ижрочиларининг концерти.**
20.45 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг эшиттириши (русча).
21.00 **Тожик халқ куйлари.**
21.30 Енгил куйлардан концерт.

21 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 **Дутор тароналари.**
8.25 **Ўзбек халқ қўшиқлари.**
9.30 **Қувноқ оҳанглар.**
10.30 «Толстой ва музика».
11.10 Октябрь радиолекторийси. Тарих фанлари кандидати Р. Каримовнинг **«Ўзбекистонда олий таълимнинг равнақи»** деган суҳбати (ўзбекча).
11.25 **Ўзбек давлат филармонияси солистлари Қ. Искандаров ва Р. Маннонова ижросида қўшиқлар.**
12.15 Спорт эшиттириши (русча).
12.30 Топишмоқли концерт.
13.30 Рус композиторлари операларига увертюралар.
16.10 **Ўзбекистон санъат усталарининг концерти.**
17.00 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси.
18.10 Брамс ва Григ камер куйлари.
18.30 **Ўзбек классик куйлари.**
19.20 Қозоқ куйларидан концерт.
20.00 «ОЛТИН ҚУЛЛАР» деган музикали-адабий радиокомпозиция.
20.45 **Оҳангарон цемент комбинати ҳақида радиоочерк** (ўзбекча).
21.25 **Пахтакорлар учун концерт.**
22.00 **«Октябрь ва жаҳон».**
22.15 **Севги қўшиқлари.**
22.40 Поэзия кечаси (ўзбекча).
23.20 **«Дам олиш соатида»** деган концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Дўстларимиз эстрадаси.
19.00 **Қардош халқлар адабиёти.** Қозоқ ёзувчиси Габит Мусреповнинг «ХИРОСИМА ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР» деган асари (ўзбекча).
19.30 Глиэр. 4-сон квартет.
20.10 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси. Такрорий эшиттириш.
20.50 «Юбилей маршида». Озарбайжон радиосининг эшиттириши (русча).
21.00 **Тожик қўшиқларидан концерт.**
21.30 Корейс куйлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. «Эйтор Вилла-Лобос». Музикали ҳикоя. 2. Закарпатье халқ хорининг концерти.
16.10 «МУҚИМИЙ» музикали драмасининг монтажи.

Телевидение

20 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

18.00 ФРУНЗЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

21.00 Телевизион янгиликлар.
21.20 **«Завод — мусобақа ғолиби».**
21.40 **«Қаҳрамонлар изидан».** Ёзувчи Назир Сафаров ҳикояси.
22.00 **Бадиий ҳаваскорлик фестивали.** Тошкент область, Калинин район бадиий ҳаваскорларининг концерти.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

Рус тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Химия. «Менделеевнинг даврий қонуни ва даврий системаси».
18.35 Физика. «Иш, кувват ва энергия».

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Моҳир қўллар».
20.20 Москвада Озарбайжон ССР ҳафталиги. Ҳафталикнинг очилиши олиб кўрсатилади.
20.50 Телевизион янгиликлар.
21.00 Москвада Озарбайжон ССР ҳафталиги. Боку телестудиясининг эшиттиришлари.
23.30 Телевизион янгиликлар.
24.00 Москвадан олиб кўрсатиладиган эшиттиришларнинг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

18.00 Болалар учун. **«В. И. Ленин ёқтирган асарлар».**
18.30 **«Қизил Доғистон учун».** Телефильм.
18.55 **«Ёшлар ижоди».**

Рус тилида:

19.15 **«Андреева — Горькийнинг дўсти».** Ҳужжатли фильм.
20.15 **«Турна пати».** Телеспектакль.
21.10 **«Кечки Кишинев».** Фильм-концерт.
21.35 «ЧАНГАЛЗОРЛИК ҚИЗ». Бадиий фильмнинг биринчи серияси.

21 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)

Ўзбек тилида:

17.40 **«Юлдузча»** телевизион журнали.
18.20 Болалар учун. **«Феффи Кунтербунтнинг саргузаштлари».** Кинофильмнинг бешинчи серияси.
18.40 Ўзбек ва рус тилларида телевизион янгиликлар.
19.00 **«Адабиёт ва санъат»** Тележурнал. Самарқанд шаҳридан олиб кўрсатилади.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.30 «Севги изҳор қилиш». Минск шаҳридан олиб кўрсатилади.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.20 «Киноҳаваскорлар клуби». Бутуниттифоқ ҳаваскорлик фильмлари кўригининг якуни.
22.00 Москвада Озарбайжон ССР ҳафталиги. Концерт. Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.
00.50 Москвадан олиб кўрсатиладиган эшиттиришларнинг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 **«Сўнгги мўри тозаловчи», «Светлячок».** Болалар учун мультфильмлар.
18.20 **«Календарь ҳақида ҳикоя».** Илмий-оммабоп фильм.
18.40 Ярим аср йилномаси. «Революция тенгқурлари».
19.00 **«Оддий сув».** Илмий-оммабоп фильм.
19.10 Телевизион янгиликлар.
19.20 «Хореографик новеллалар».

Ўзбек тилида»:

19.50 **«Шамоллар шаҳри».** Телефильм.
20.10 Телевизион янгиликлар.
20.20 **«Жаҳон халқларининг чолғу асбоблари».** Баян, аккордеон, гармон.
21.00 «ЕТТИ ШАМОЛ»ДА». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

Рус тилида:

18.00 **«Жонланган саҳифалар».** Болалар учун фильм-концерт.
18.20 **«Сеҳрли тегирмон».** Болалар учун мультфильм.
18.30 «Мате Залка». Адабий эшиттириш.
19.35 **«Фақат бир кун».** Ҳужжатли фильм.
19.45 **«Янгра, қўшиқ».** Фильм-концерт.
20.05 Э. Казакевич. «Ёп-ёруғ кунда». Телеспектакль.
21.10 «Қўшиқларга тўла кун».
21.50 «ЧАНГАЛЗОРЛИК ҚИЗ». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси.

Кинотеатрларда

20 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

26-чиси отилмасин — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), — «МОСКВА», СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Кул (2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 ва 10 яримда бошланади)

Кул (2-серия) — «РАКЕТА», «ФЕСТИВАЛЬ».

Эдгар ва Кристина — ТЕЛЬМАН номли.

Бегона ҳужжат билан — «ХИВА».

Дзюдо даҳоси — НАВОИЙ номли.

21 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

26 чиси отилмасин — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ, СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Кул (2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«Шантеклэр» маликаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.45 ва 10 яримда бошланади)

Кул (2-серия) — «ФЕСТИВАЛЬ», «РАКЕТА».

26 чиси отилмасин — НАВОИЙ номли.

Бегона ҳужжат билан — «ХИВА».

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари — ТЕЛЬМАН номли.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг 10 ҚУРИЛИШ ТРЕСТИГА

инженерлар ва қурувчи техниклар, ҳисобчилар, бухгалтерлар, ғишт терувчилар, дурадгорлар, монтажчилар ва бошқа қурувчи **мутахассислар**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Инженер кўчаси, 7 уй. (7, 8, 10, 11 трамвайларнинг «Ленин майдони» тўхташ жойи), кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИНИНГ 2 МАХСУС «ЎЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» ТРЕСТИГА

прораблар, электр ускуналарини ремонт қилиш усталари, 2, 3, 4, 5, 6 разрядли **электр монтёрлар,** махсус машиналар учун **ҳайдовчилар** ва ишбай-мукофот асосида иш ҳақи оладиган **юкчилар**.

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Коммунал сквери, 11 уй, 7, 8, 10, 11 трамвайларнинг «Лоҳутий» тўхташ жойи.

Охунбобоев совхозининг **«Ўзбекистон 40 йиллиги» қишлоқ советининг йўқолган тўрт бурчакли штампи**

БЕКОР ҚИЛИНСИН

Тошкент шаҳар, Чилонзор районидаги С. Айний номли 84 мактаб томонидан **Адилов Шкурулло** номига берилган 295047 номерли етуклик аттестати

БЕКОР ҚИЛИНСИН

РЕСПУБЛИКА КИНОПРОКАТ КОНТОРАСИГА

бош бухгалтер ўринбосари, бухгалтерлар, бухгалтер-ревизорлар, секретарь-машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес. Тошкент шаҳар, Заводская кўчаси, 35 уй.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»

5-қурилиш трестининг 3-қурилиш бошқармасига ғишт терувчилар, дурадгорлар

КЕРАК

Ёлғизлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар — 100, Ш. Руставели кўчаси, 53-Б.

ТАШКИЛОТ, КОРХОНА, ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ВА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

газетасининг эълонлар бўлими ҳар турли эълонларни қабул қилади.

Шу жумладан **ишга таклиф, конкурслар, диссертация ёқлаш** ҳақида, **таъзия, ҳар хил буюмларни сотиш** (уйлар, хоналар, мебеллар, гуллар в. б.) **штамп, думалоқ печатлар, етуклик аттестатлари, дипломлари йўқолганлиги тўғрисида.**

Қабул қилинган эълонлар бир ҳафталик муддатда босиб чиқарилади.

Эълонлар якшанба кундан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўча, 26-уй, 3-қават, 41-хона.

● РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР ● РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР ● РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — В3-02-49 дан В3.02.58гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33, В3-29.09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — коммутатор орқали 7-81; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.

20 ИЮНЬ, 1967 ЙИЛ. Р. 06420. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № 2936.